

Euroopan unionin virallinen lehti

C 361

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

60. vuosikerta

25. lokakuuta 2017

Sisältö

II Tiedonannot

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDONANNOT

Euroopan komissio

2017/C 361/01	Komission tiedonanto – Euroopan unionin ohjeet elintarvikkeiden lahjoittamisesta	1
---------------	--	---

IV Tiedotteet

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA VIRASTOJEN TIEDOTTEET

Euroopan komissio

2017/C 361/02	Euron kurssi	30
2017/C 361/03	Teollisuuden päästöistä annetun direktiivin 2010/75/EU 32 artiklan 6 kohdan mukaisesta Tšekin muutettua kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ilmoituksesta annetun komission päätöksen hyväksyminen	31

V Ilmoitukset

HALLINNOLLISET MENETTELYT

Euroopan komissio

2017/C 361/04	Ehdotuspyyntö 2018 – EAC/A05/2017 – Erasmus+-ohjelma	32
---------------	--	----

FI

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

Euroopan komissio

2017/C 361/05	Ilmoitus talouden toimijoille – Uusi hakukierros tiettyjen teollisuus- ja maataloustuotteiden yhteisen tullitariffin autonomisten tullien suspendoimiseksi	36
2017/C 361/06	Ennakkoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia M.8644 – AXA / NN Group / Portfolio) – Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia ⁽¹⁾	37
2017/C 361/07	Ennakkoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia M.8518 – MDP/HPS/Nevada/Towergate) – Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia ⁽¹⁾	39
2017/C 361/08	Ennakkoilmoitus yrityskeskittymästä (Asia M.8671 – BP/Bridas/Axion) – Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia ⁽¹⁾	41

MUUT SÄÄDÖKSET

Euroopan komissio

2017/C 361/09	Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 50 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu muutoshakemuksen julkaiseminen	42
---------------	--	----

⁽¹⁾ ETA:n kannalta merkityksellinen teksti.

II

(Tiedonannot)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDONANNOT

EUROOPAN KOMISSIO

KOMISSIION TIEDONANTO

Euroopan unionin ohjeet elintarvikkeiden lahjoittamisesta

(2017/C 361/01)

Sisällysluettelo

	Sivu
1. Johdanto	2
1.1 Tausta	2
1.2 Tarkoitus	3
2. Soveltamisala	4
2.1 Mitä elintarvikkeiden uudelleenjakelu tarkoittaa?	4
2.2 Mitä ylijäämäruoka tarkoittaa?	4
2.3 Keitä toimijat ovat?	5
3. Elintarvikkeiden uudelleenjakelu: toimijoiden tehtävät ja velvollisuudet	6
3.1 Uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden toiminta	8
3.1.1 Ylijäämäruoan lajittelu uudelleenjakelua varten	9
3.2 Jäljitettävyys	9
4. Elintarviketurvallisuuteen liittyviä ongelmia koskevan ensisijaisen vastuun ja oikeudellisen vastuun määrittäminen	11
4.1 Oikeudellinen tausta	11
4.2 Vaikutukset ylijäämäruoan uudelleenjakeluun	12
5. Hygienia-asetukset ja ylijäämäruoan uudelleenjakelu	12
5.1 Kaikkiin ruokalahjoitustoimiin sovellettavat yleiset hygieniavaatimukset	13
5.2 Eläinperäisten elintarvikkeiden uudelleenjakeluun sovellettavat erityiset hygieniavaatimukset	13
5.3 Ravintola-, catering- ja ruokapalvelualoilta peräisin olevan ylijäämäruoan uudelleenjakeluun sovellettavat hygieniavaatimukset	14
5.4 Ylijäämäruoan pakastaminen uudelleenjakelun helpottamiseksi	15
6. Elintarviketietojen antaminen kuluttajille	15
6.1 Oikeudellinen tausta	15
6.2 Vaikutukset ylijäämäruoan uudelleenjakeluun	17
6.2.1 Valmiiksi pakattuja elintarvikkeita koskevat tietovaatimukset	17
6.2.2 Kielivaatimukset	17
6.2.3 Pakkaamattomia elintarvikkeita koskevat tietovaatimukset	17

6.3	Päiväysmerkintä	18
6.3.1	Oikeudellinen tausta	18
6.3.2	Vaikutukset ylijäämäruoan uudelleenjakeluun	18
6.3.3	Munat: päiväysmerkintäsäännöt ja uudelleenjakelukäytännöt	19
7.	Verotusta koskevat säännöt	19
7.1	Arvonlisävero (ALV)	19
7.2	Verotukselliset kannustimet	20
8.	Muut EU-ohjelmat	21
8.1	Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD)	21
8.2	Maataloustuotteiden yhteiset markkinajärjestelyt	21
8.3	Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteiset markkinajärjestelyt	22
	Viitteet	23
	Liite 1: Yhteenvedotaulukko elintarvikkeiden lahjoittamisen kannalta oleellisista säännöksistä	25
	Liite 2: Päätöksentekopuu: Pitääkö elintarvikkeita hyväntekeväisyysorganisaatiolle/ruokapankille lahjoittavan vähittäismyyjän tai hyväntekeväisyysorganisaation/ruokapankin noudattaa asetusta (EY) N:o 853/2004?	29

1. JOHDANTO

1.1 Tausta

Vuonna 2015 Euroopan unionissa miltei neljännes väestöstä – 119,1 miljoonaa ihmistä – eli köyhyys- tai syrjäytymisriskin alaisina, ja 42,5 miljoonalla ihmisellä ei ollut varaa laadukkaaseen ateriaan joka toinen päivä ⁽¹⁾. Samaan aikaan EU:ssa syntyy vuosittain arviolta 88 miljoonaa tonnia ruokajätettä, johon liittyvien kustannusten arvioidaan olevan 143 miljardia euroa ⁽²⁾.

Merkittävän taloudellisen ja yhteiskunnallisen vaikutuksensa lisäksi ruokajäte kuormittaa rajallisia luonnonvaroja ja ympäristöä turhaan. Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestön (FAO:n) mukaan noin kolmannes kaikesta maailmassa tuotetusta ruoasta joko heitetään hukkaan tai päättyy jätteeksi ⁽³⁾. Elintarvikkeet, joiden sato korjataan mutta jotka lopulta jäävät käyttämättä tai päättyvät jätteeksi, kuluttavat noin neljänneksen maataloudessa koko vuoden aikana käytettävästä vesimäärästä ⁽⁴⁾, ja niiden tarvitsema viljelymaa on pinta-alaltaan Kiinan kokoinen ⁽⁵⁾. Ruokajätteen osuus maailman kasvihuonekaasupäästöistä on noin kahdeksan prosenttia vuosittain ⁽⁶⁾.

Ruokajätteen ehkäisyssä on keskityttävä ongelman lähteeseen rajoittamalla elintarvikeylijäämän tuotantoa elintarvikeketjun joka vaiheessa (ts. tuotannossa, käsittelyssä, jakelussa ja kulutuksessa). Kun elintarvikeylijäämiä syntyy, paras ratkaisu, jolla varmistetaan syötäväksi kelpaavan ravintovarannon mielekkäin käyttö, on jakaa ne uudelleen ihmisravinnoksi.

Sen lisäksi, että elintarvikelahjoitukset auttavat torjumaan ruokaköyhyyttä, ne voivat olla tehokas keino teolliseen käyttöön päätyvien tai jätteenkäsittelyyn ja lopulta maantäyttöön toimitettavien elintarvikeylijäämien määrän vähentämisessä. Vaikka elintarvikeylijäämien uudelleenjakelu on kasvava ilmiö ja vaikka elintarvikkeiden valmistajat ja jälleenmyyjät ovat halukkaita lahjoittamaan elintarvikeylijäämiä ruokapankkeihin ja hyväntekeväisyyteen, uudelleen jaettavien elintarvikkeiden määrä on kuitenkin yhä vain murto-osa kaikesta syötäväksi kelpaavista elintarvikeylijäämistä EU:ssa. Esimerkiksi vuonna 2016 Euroopan ruokapankkien keskusjärjestön (FEBAn) jäsenet jakoivat 535 000 tonnia ruokaa 6,1 miljoonalle ihmiselle ⁽⁷⁾. Tämä on vain murto-osa siitä ruokajätteen määrästä, joka EU:ssa arvioidaan syntyvän vuosittain.

⁽¹⁾ Eurostat, 2017.

⁽²⁾ "Estimates of European food waste levels", FUSIONS (maaliskuu 2016).

⁽³⁾ Yhdistyneiden kansakuntien elintarvike- ja maatalousjärjestö (FAO). 2011. "Global Food Losses and Food Waste – Extent, Causes and Prevention". Rooma: UN FAO.

⁽⁴⁾ M. Kumm, H. de Moel, M. Porkka, S. Siebert, O. Varis ja P.J. Ward. 2012. "Lost Food, Wasted Resources: Global Food Supply Chain Losses and Their Impacts on Freshwater, Cropland and Fertilizer Use". *Science of the Total Environment* 438: 477–489.

⁽⁵⁾ FAO. 2013. "Food Wastage Footprint & Climate Change". Rooma: UN FAO.

⁽⁶⁾ FAO. 2015. "Food Wastage Footprint & Climate Change". Rooma: UN FAO.

⁽⁷⁾ European Federation of Food Banks (FEBA): <http://www.eurofoodbank.eu/>. Lisäksi Tafel (saksalaiset ruokapankit, jotka eivät ole FEBAn jäseniä) jakaa vuosittain noin 220 000 tonnia ruokaa arviolta 1,5 miljoonalle ihmiselle.

Jäsenvaltiot ja sidosryhmät ovat havainneet, että turvallisen ja syötäväksi kelpaava ruoan uudelleenjakelulle EU:ssa on sekä lahjoittajiin että vastaanottajiin liittyviä lainsäädännöllisiä ja toiminnallisia esteitä⁽¹⁾. Kiertotalouteen siirtymisen edistämistä koskevassa komission ehdottamassa toimintasuunnitelmassa⁽²⁾ komission edellytetäänkin muun muassa selvittävän EU:n elintarvikelainsäädäntöä, jotta elintarvikkeiden lahjoittaminen olisi helpompaa.

1.2 Tarkoitus

Näiden ohjeiden tarkoituksena on selvittää EU-lainsäädännön asiaan liittyviä säännöksiä ja auttaa poistamaan ruoan uudelleenjakelun esteitä EU:n nykyisessä sääntelykehyksessä. Näillä ohjeilla pyritään

- edistämään sitä, että ylijäämäruoan tarjoajat ja vastaanottajat noudattavat EU:n sääntelykehyksen mukaisia asiaan liittyviä vaatimuksia (esimerkiksi elintarviketurvallisuus ja -hygieniä, jäljitettävyyden, vastuukysymykset, arvonlisävero jne.)
- edistämään EU:n jäsenvaltioiden sääntelyviranomaisten yhtenäistä tulkintaa EU:n säännöistä, joita sovelletaan ylijäämäruoan uudelleenjakeluun.

Elintarvikkeiden lahjoittamista koskevissa EU:n ohjeissa keskitytään sellaisiin kysymyksiin, joita on käsiteltävä EU:n tasolla, ja tavoitteena on täydentää jäsenvaltioiden sääntöjä mutta pyrkiä kuitenkin välttämään päällekkäisyyttä. Kansallisella ja/tai alakohtaisella tasolla laaditut ohjeet, joita uudelleenjakelukumppanit ja (kansallisen ja/tai alueellisen tason) toimivaltaiset viranomaiset usein selvittävät yhdessä, ovat tärkeitä elintarviketurvallisuuden, jäljitettävyyden sekä ylijäämäruoan hyödyntämiseen ja uudelleenjakeluun osallistuvien eri toimijoiden roolien ja vastuiden selvittämisen varmistamisessa⁽³⁾. Myös EU:n laajuisista alakohtaisista ohjeista⁽⁴⁾ voi olla apua ruoan uudelleenjakeluun liittyvissä toiminnoissa, ja ne voivat edistää hyvien käytäntöjen jakamista.

Komissio suosittelee painokkaasti, että kansallisella tasolla kehitetään sellaisia elintarvikkeiden lahjoittamiseen liittyviä sääntöjä ja/tai ohjeita, joissa käsitellään selkeästi kansalliset säännöt ja toimintakäytännöt kaikkien toimijoiden osalta, keskeisten toimijoiden vastuut mukaan luettuina. Näin edistetään sääntöjen noudattamista ja hyvien käytäntöjen leviämistä. EU:n ruokalahjoituksia koskevat ohjeet, jotka Euroopan komissio on antanut yhteistyössä EU:n ruokahävikkiä ja elintarvikkejätettä käsittelevän foorumin⁽⁵⁾ kanssa, voivat toimia jäsenvaltioiden toimijoille perusteena, joka on otettava huomioon kansallisia ohjeita ja sääntöjä selvennettäessä.

Jäsenvaltioiden ohjeissa voidaan myös selvittää elintarvikealan toimijoiden rooleja ja vastuita niillä alueilla, joilla sovelletaan kansallisia sääntöjä esimerkiksi vastuiden osalta (ks. myös 4 kohta). Lisäksi kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat kehottaa toimijoita laatimaan ja jakamaan ylijäämäruoan hyödyntämisen ja uudelleenjakelun hyviä käytäntöjä koskevia oppaita Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 852/2004 8 artiklan 3 kohdan mukaisesti⁽⁶⁾. Ruokalahjoitusten lisäämiseksi kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat harkita myös elintarvikealan toimijoille myönnettäviä verokannustimia (ks. 7.2 kohta) sekä kehottaa näitä toimijoita ryhtymään tiedotus-, viestintä- ja koulutustoimiin elintarvikkeiden turvallisten uudelleenjakelukäytäntöjen tukemiseksi.

⁽¹⁾ Dokumentoitu esimerkiksi seuraavissa julkaisuissa: "Comparative study on EU Member States' legislation and practices on food donations" (vertaileva tutkimus EU:n jäsenvaltioiden elintarvikkeiden lahjoittamista koskevasta lainsäädännöstä ja siihen liittyvistä käytännöistä, ETSK 2014); "Counting the Cost of Food Waste: EU food waste prevention" (Yhdistyneen kuningaskunnan parlamentin ylähuone 2013–14); "Review of EU legislation and policies with implications on food waste" (FUSIONS, 2015); "Food redistribution in the Nordic Region" (Pohjoismaiden ministerineuvosto, TemaNord, 2014–2016); sekä komission ja kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja sidosryhmien kokouksissa, joihin osallistui myös vuonna 2016 osana kiertotalouden toimintasuunnitelmaa perustetun ruokahävikkiä ja elintarvikkejätettä käsittelevän foorumin jäseniä (ks. http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/index_en.htm) ja näiden tahojen kanssa käydyissä yksittäisissä keskusteluissa.

⁽²⁾ Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, "Kierto kuntoon – Kiertotaloutta koskeva EU:n toimintasuunnitelma" (COM(2015) 614 final).

⁽³⁾ "Food redistribution in the Nordic Region, phase II: identification of best practice models for enhanced food redistribution" (Pohjoismaiden ministerineuvosto, TemaNord, 2016).

⁽⁴⁾ Esimerkiksi julkaisu "Every Meal Matters – Food donation guidelines", julkaisija FoodDrinkEurope/EuroCommerce/European Federation of Food Banks – Euroopan komission pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean hyväksymä.

⁽⁵⁾ https://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/eu_actions/eu-platform_en

⁽⁶⁾ Elintarvikehygieniasta 29 päivänä huhtikuuta 2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 852/2004 (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 1).

Kansallisista ruokalahjoituskäytännöistä tiedottamisen helpottamiseksi komissio julkaisee EU:n jäsenvaltioiden nykyisiä ohjeita ruokajätteen ehkäisemistä koskevalla verkkosivullaan ⁽¹⁾. Jos ruokalahjoituksiin liittyvistä käytännöistä laaditaan kansallisia ja EU:n laajuisia alakohtaisia oppaita EU:n elintarvikehygieniää koskevien sääntöjen nojalla ⁽²⁾ ja jos niistä ilmoitetaan Euroopan komissiolle, myös ne asetetaan saataville verkkorekisteriin ⁽³⁾.

2. SOVELTAMISALA

EU:n ruokalahjoituksia koskevien ohjeiden soveltamisala kattaa elintarvikealan toimijoiden elintarvikkeiden hyödyntämis- ja uudelleenjakelutoimet, kun elintarvikkeiden haltija antaa elintarvikkeet tällaiseen käyttöön ilmaiseksi.

2.1 Mitä elintarvikkeiden uudelleenjakelu tarkoittaa?

Elintarvikkeiden uudelleenjakelu on prosessi, jossa ylijäämäruoka, joka päätyisi muutoin jätteeksi, hyödynnetään, kerätään ja jaetaan (etenkin vähäosaisille) ihmisille.

Osana työtään, jonka tavoitteena on ehkäistä ruokahävikkiä ja elintarvikejätteen syntymistä ja edistää elintarvikkeiden turvallisuutta, elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO:n monialainen työryhmä on ehdottanut ”ihmisravinnoksi tarkoitetun turvallisen ja ravitsevan ruoan hyödyntämiselle ja uudelleenjakelulle” seuraavaa määritelmää ⁽⁴⁾:

- ’Ihmisravinnoksi tarkoitetun turvallisen ja ravitsevan ruoan hyödyntäminen’ tarkoittaa sellaisten (käsiteltyjen, puolivalmisteena olevien tai raakojen) elintarvikkeiden saamista maksua vastaan tai ilmaiseksi, jotka muutoin hävitettäisiin tai menisivät hukkaan elintarvikejärjestelmän maatalous-, karjatalous- tai kalataloustuotteiden toimitusketjussa. ’Ihmisravinnoksi tarkoitetun turvallisen ja ravitsevan ruoan uudelleenjakelu’ tarkoittaa vastaanotettujen elintarvikkeiden säilytystä tai käsittelyä ja myöhempää jakelua asianmukaisten turvallisuus-, laatu- ja sääntelyjärjestelmien mukaisesti suoraan tai välikäsen kautta maksua vastaan tai ilmaiseksi ateriaksi niille, joiden saataville tällaiset elintarvikkeet toimitetaan.

Sekä Euroopan unionissa että jäsenvaltioissa on meneillään hankkeita, joiden tavoitteena on edistää terveellisten ja tasapainoisten ruokavalioiden saatavuutta kaikille Euroopan kansalaisille, etenkin lapsille. Näiden hankkeiden tukemiseksi elintarvikkeiden uudelleenjakelussa on mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon niiden vaikutus tasapainoiseen ruokavalioon. Tältä osin ohjeasiakirjoina on käytettävä kansallisia ravintosuosituksia.

EU:n ruokalahjoituksia koskevien ohjeiden – FAO:n ehdottaman elintarvikkeiden uudelleenjakelua koskevan määritelmän mukaisesti – tavoitteena on selvittää EU:n lainsäädännön asiaan liittyviä säännöksiä, joita sovelletaan, kun elintarviketuotteiden haltija asettaa niitä ilmaiseksi saataville. Elintarvikkeiden uudelleenjakeluun sisältyy laaja joukko toimijoita, verkostoja ja toimia, jotka kehittyvät nopeasti. Vaikka ruokapankit ovat yleisimpiä ja tärkeimpiä kumppaneita elintarvikkeiden uudelleenjakelun alalla, jäljempänä annettuja ohjeita, jotka liittyvät asiaan kuuluvien EU-sääntöjen (jotka koskevat esimerkiksi elintarviketurvallisuutta ja -hygieniää, kuluttajalle tiedottamista, vastuita jne.) soveltamiseen, voidaan soveltaa myös muihin elintarvikkeiden uudelleenjakelun malleihin ja/tai toimijoihin. Sellaisia voivat olla esimerkiksi voittoa tuottamattomiin elintarvikkeiden uudelleenjakelutoimiin osallistuvat yhteisöt, kuten sosiaaliset ruokakaupat tai ravintolat, joissa lopullinen avustuksen saaja voi joissakin tapauksissa maksaa nimellisen summan elintarvikkeista tai aterioista.

2.2 Mitä ylijäämäruoka tarkoittaa?

Ylijäämäruokaa, joka koostuu valmiista elintarviketuotteista (mukaan luettuina tuore liha, hedelmät ja vihannekset), puolivalmisteista tai elintarvikkeiden aineosista, voi syntyä missä tahansa elintarviketuotannon ja jakeluketjun vaiheessa monista syistä. Esimerkiksi maatalous- ja valmistusaloilla ylijäämää voi syntyä, kun elintarvikkeet eivät täytä valmistajan ja/tai asiakkaan määrityksiä (esimerkiksi tuotteen värin, koon, muodon jne. vaihtelun vuoksi). Ylijäämä voi johtua myös tuotanto- tai merkintävirheistä. Tarjonnan ja kysynnän hallintaan liittyvät vaikeudet saattavat johtaa liian suuriin tilauksiin ja/tai tilausten peruuttamiseen. Myös päivämäärämerkintään liittyvät seikat, kuten liian lyhyt säilyvyysaika tuotetta toimitettaessa tai kansalliset säännöt, jotka estävät sellaisten tuotteiden uudelleenjakelun, joiden parasta ennen -päiväys on umpeutunut, voivat estää elintarvikkeiden myynnin ja jakelun tavanomaisten vähittäismyyntikanavien kautta.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm

⁽²⁾ Asetus (EY) N:o 852/2004.

⁽³⁾ <https://webgate.ec.europa.eu/dyna/hygienelegislation/>

⁽⁴⁾ Elintarvike- ja maatalousjärjestö FAO (toukokuu 2015). Comprehensive definition for 'recovery and redistribution of safe and nutritious food for human consumption' (<http://www.fao.org/save-food/news-and-multimedia/news/news-details/en/c/288692/>).

Ylijäämätuotetta saa jakaa uudelleen edellyttäen, että se soveltuu ihmisravinnoksi ja täyttää kaikki elintarviketurvallisuuteen liittyvät vaatimukset⁽¹⁾, jotka on määritetty elintarviketurvallisuuteen ja elintarviketietojen antamiseen kuluttajille liittyvissä EU-säännöissä ja vastaavissa kansallisissa säännöissä. Ruokalahjoituksiin soveltuvat elintarvikkeet voivat olla esimerkiksi tuotteita, jotka eivät täytä valmistajan tai asiakkaan määrityksiä, joiden pakkaus ja/tai merkinnät ovat muuttuneet tavalla, joka ei kuitenkaan vaaranna elintarviketurvallisuutta tai vaikuta kuluttajille annettaviin tietoihin, jotka ovat tarjolla vain rajatun ajan (esimerkiksi sesonkituotteet tai mainoskampanjaan liittyvät tuotteet), jotka korjataan pelloilta tuottajan suostumuksella, joiden parasta ennen -päivämäärä on umpeutunut mutta joita voidaan silti käyttää turvallisesti, jotka sääntelyviranomaiset ovat keränneet ja/tai takavarikoineet muista kuin elintarviketurvallisuuteen liittyvistä syistä jne.

Elintarvikealan toimijat voivat siis jakaa ylijäämätuotetta ja osallistua ruokalahjoitustoimiin kaikissa elintarvikeketjun vaiheissa. Elintarvikealan toimijat (kuten maanviljelijät, elintarvikkeiden valmistajat ja jälleenmyyjät) voivat lahjoittaa ylijäämätuotetta uudelleenjakeluorganisaatioiden (esimerkiksi ruokapankkien), jälkikorkuverkostojen ja muiden hyväntekeväisyysorganisaatioiden kautta tai suoraan kuluttajille (esimerkiksi työntekijöille).

2.3 Keitä toimijat ovat?

EU:n ruokalahjoituksia koskevat ohjeet kattavat kaikki toimijat, jotka osallistuvat mihin tahansa elintarvikeketjun vaiheeseen, eli sekä lahjoittajat että vastaanottajat. Näiden ohjeiden tavoitteena on selventää elintarvikealan toimijoiden tiettyjä vastuita ja velvollisuuksia ylijäämätuotteen uudelleenjakelussa EU:n elintarvikelainsäädännön ja etenkin Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 178/2002⁽²⁾ eli ns. yleisen elintarvikeasetuksen mukaisesti.

Ylijäämätuotteen uudelleenjakeluverkosto EU:ssa on monimutkainen; siihen kuuluu erityyppisiä toimijoita ja toimintaprosesseja.

"Lahjoittajaorganisaatiot"

Nämä organisaatiot ovat elintarvikealan toimijoita, jotka voivat antaa ylijäämätuotetta kaikissa elintarvikeketjun vaiheissa eli alkutuotannossa, elintarvikkeiden käsittelyssä ja valmistuksessa, vähittäiskaupassa ja jakelussa sekä catering- ja ravintola-alalla.

"Vastaanottajaorganisaatiot"

Nämä organisaatiot osallistuvat ylijäämätuotteen uudelleenjakeluun, ja ne voidaan luokitella joko "etulinjaorganisaatioiksi" tai "takalinjaorganisaatioiksi", jokin jopa molemmiksi⁽³⁾:

- "Takalinjaorganisaatiot" hyödyntävät elintarvikeketjun toimijoiden lahjoittamia elintarvikkeita, joita ne kuljettavat ja varastoivat ja jakavat uudelleen jäseneksi liittyneiden ja hyväksyttyjen hyväntekeväisyysorganisaatioiden verkostolle sekä hyväntekeväisyysjärjestöille, sosiaalisille ravintoloille, sosiaalisille yrityksille jne.
- "Etulinjaorganisaatiot" vastaanottavat lahjoitettua ruokaa "takalinjaorganisaatioilta" ja/tai suoraan elintarvikeketjun toimijoilta. Ne puolestaan toimittavat lahjoitetut elintarvikkeet avustusten saajille eri tavoin (esimerkiksi ruokapaketina tai ruoka-apupalveluissa, sosiaalisissa ravintoloissa/kahviloissa tarjottavina aterioina jne.). Jotkin toimijat voivat myös myydä elintarvikkeita vähäosaisille tuettuun hintaan.

Monissa jäsenvaltioissa "takalinjaorganisaatioita" kutsutaan "ruokapankkeiksi", kun taas toisissa jäsenvaltioissa (esimerkiksi Virossa, Saksassa ja Alankomaissa) "ruokapankit" jakavat elintarvikkeita uudelleen muiden organisaatioiden lisäksi suoraan lopullisille avustuksen saajille. Lisäksi "etulinja-" ja "takalinjaorganisaatioiden" toimet voivat vaihdella jäsenvaltioissa myös muutoin: joidenkin toimet rajoittuvat elintarvikkeiden varastointiin, kuljetukseen ja jakeluun, toiset käsittelevät ja valmistavat elintarvikkeita ja/tai aterioita, jotka tarjotaan lopullisille avustuksen saajille.

Tässä asiakirjassa "takalinjaorganisaatioista" käytetään nimitystä "uudelleenjakeluorganisaatiot" ja "etulinjaorganisaatioista" nimitystä "hyväntekeväisyysorganisaatiot".

⁽¹⁾ UK WRAP on laatinut ohjeet siitä, millaista on uudelleenjaettavaksi sopiva ylijäämätuotetta, kehittäessään työkalua, jonka tarkoituksena on auttaa teollisuutta lisäämään ylijäämätuotteiden ja -juomien uudelleenjakelua Yhdistyneessä kuningaskunnassa. "Framework for Effective Redistribution Partnerships" (WRAP, 2016).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 178/2002, annettu 28 päivänä tammikuuta 2002, elintarvikelainsäädäntöä koskevista yleisistä periaatteista ja vaatimuksista, Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen perustamisesta sekä elintarvikkeiden turvallisuuteen liittyvistä menettelyistä (EYVL L 31, 1.2.2002, s. 1).

⁽³⁾ FoodDrinkEurope, EuroCommercen ja Euroopan ruokapankkien keskusjärjestön laatimissa ruokalahjoitusohjeissa oleva luokitusohje, *Every Meal Matters*, kesäkuu 2016, s. 16.

Yksityiset lahjoittajat

Yleistä elintarvikeasetusta, jossa säädetään EU:n elintarvikelainsäädännön puitteet, ei sovelleta yksityiseen kotikäyttöön tarkoitettuun alkutuotantoon eikä yksityiseen kulutukseen tarkoitettujen elintarvikkeiden valmistukseen, käsittelyyn tai säilytykseen kotona. Näin ollen yleisen elintarvikeasetuksen mukaiset velvollisuudet eivät koske yksityishenkilöitä, jotka toimittavat elintarvikkeita tilapäisesti yhteisölliisiin tai muihin hyväntekeväisyystapahtumiin, jälkikorjuualoitteet mukaan luettuina, eivätkä hyväntekeväisyysorganisaatioita, jotka saavat yksityishenkilöiltä elintarvikkeita satunnaisesti. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin antaa kansallisia sääntöjä koskevia tarkennuksia tai ohjeita, jotta ruokaa antavien hyväntekeväisyysorganisaatioiden ja yhteisöjen, jotka saavat lahjoituksia yksityisiltä tahoilta, on helpompi noudattaa turvallisten elintarvikkeiden tarjoamista koskevaa vaatimusta.

Lisäksi elintarvikehygieniää ja elintarviketietoja koskevia EU-sääntöjä sovelletaan vain yrityksiin, mikä käsitteellisesti edellyttää tiettyä toiminnan jatkuvuutta ja tietynasteista järjestäytyneisyyttä. Näin ollen EU:n ruokalahjoituksia koskevien ohjeiden soveltamisalaan eivät sisälly esimerkiksi yksityishenkilöiden tilapäinen elintarvikkeiden käsittely, valmistus, säilytys ja tarjoaminen esimerkiksi kirkon, koulun tai kyläyhteisön järjestämissä tapahtumissa. Tähän liittyviä lisäohjeita on julkaisun "Ohjeet elintarvikkeiden hygieniää koskevan asetuksen (EY) N:o 852/2004 tiettyjen säännösten täytäntöönpanosta" ⁽¹⁾ jaksossa 3.8. Kansalliset toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa lisäohjeita sen selventämiseksi, edellyttääkö yhteisön ja hyväntekeväisyysorganisaation järjestämä ruokatarjoilu elintarvikehygieniää koskevien sääntöjen mukaista rekisteröintiä ⁽²⁾.

Järjestävät organisaatiot

Elintarvikkeiden uudelleenjakelun järjestämiseksi myös välittäjänä toimivat organisaatiot voivat tarjota palveluitaan, jotta elintarvikkeiden lahjoittajat ja vastaanottajat saavat yhteyden toisiinsa ja jotta ylijäämäruoan tarjonta ja mahdollinen kysyntä saadaan vastaamaan toisiaan. Tietotekniikkaan perustuvia verkostoja käytettäessä järjestelmän tai muun digitaalisen työkalun omistajaa kehoitetaan pyytämään elintarvikkeiden lahjoittajia ja vastaanottajia – silloin kun kyse on elintarvikealan toimijoista (ks. jäljempänä oleva jakso 3) – kiinnittämään huomiota niille EU:n elintarvikelainsäädännön nojalla kuuluviin velvollisuuksiin. Tietoteknisestä verkostosta vastuullista organisaatiota pidetään sähköisestä kaupankäynnistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2000/31/EY ⁽³⁾ olevan määritelmän mukaisena "tietoyhteiskunnan palvelujen" tarjoajana.

Jos järjestävän organisaation toimintaan sisältyy elintarvikkeiden valmistusta, käsittelyä, säilytystä ja/tai jakelua – esimerkiksi sellaisen julkisen jääkaapin hallinta, johon lahjoittajat tuovat ylijäämäruokaa uudelleenjakelua varten – omistaja katsotaan todennäköisesti elintarvikealan toimijaksi. Tällaisten toimijoiden on noudatettava EU:n ruokalahjoituksia koskevia ohjeita toiminnassaan.

3. ELINTARVIKKEIDEN UUELLEENJAKELU: TOIMIJOIDEN TEHTÄVÄT JA VELVOLLISUUDET

Ylijäämäruoan uudelleenjakeluun sovelletaan yleistä elintarvikeasetusta. Elintarvikkeiden toimittamiseen liittyviä toimia, sekä voittoa tuottavia että tuottamattomia, pidetään selvästi elintarvikkeiden "markkinoille saattamisena":

- 'Markkinoille saattamisella' tarkoitetaan elintarvikkeen tai rehun hallussapitämistä sen myyntiä varten, myös myytäväksi tarjoamista tai muuta joko ilmaiseksi tai korvausta vastaan tapahtuvaa siirtoa sekä itse myyntiä, jakelua ja muita siirtomuotoja ⁽⁴⁾.

Ylijäämäruokaa vastaanottavia organisaatioita – olivatpa ne uudelleenjakelu- tai hyväntekeväisyysorganisaatioita – pidetään yleisen elintarvikeasetuksen nojalla elintarvikealan toimijana:

- "Elintarvikeyrityksellä" tarkoitetaan voittoa tuottavaa tai tuottamatonta, julkista tai yksityistä yritystä, joka toteuttaa mitä tahansa toimia, jotka liittyvät mihin tahansa elintarvikkeiden tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheisiin ⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/biosafety_fh_legis_guidance_reg-2004-852_fi.pdf

⁽²⁾ Ks. esimerkiksi Guidance on the application of EU food hygiene law to community and charity food provision, Yhdistyneen kuningaskunnan elintarvikevirasto, maaliskuu 2016.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2000/31/EY, annettu 8 päivänä kesäkuuta 2000, tietoyhteiskunnan palveluja, erityisesti sähköistä kaupankäyntiä, sisämarkkinoilla koskevista tietyistä oikeudellisista näkökohdista (direktiivi sähköisestä kaupankäynnistä) (EYVL L 178, 17.7.2000, s. 1).

⁽⁴⁾ Yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 8 kohta.

⁽⁵⁾ Yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 2 kohta.

- ”Elintarvikealan toimijalla” tarkoitetaan luonnollista tai oikeushenkilöä tai -henkilöitä, jotka ovat vastuussa elintarvikelainsäädännön vaatimusten noudattamisen varmistamisesta valvonnassaan olevassa elintarvikeyrityksessä ⁽¹⁾.

Yleisen elintarvikeasetuksen 17 artiklassa määritellään kaikkien elintarvikealan toimijoiden roolit koko elintarvikeketjussa (ts. maanviljelijät, elintarvikkeiden ja rehun valmistajat, maahantuojat, välittäjät, jakelijat, julkiset ja yksityiset cateringyritykset, uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatiot jne.) ja EU:n jäsenvaltioissa toimivaltaisten viranomaisten roolit seuraavasti:

1. Kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa toimivien elintarvike- ja rehualan toimijoiden on vastuullaan olevissa toiminnoissa huolehdittava siitä, että elintarvikkeet tai rehut täyttävät niiden toiminnan kannalta asiaankuuluvat elintarvikelainsäädännön vaatimukset, ja varmistettava, että kyseiset vaatimukset täyttyvät.
2. Jäsenvaltioiden on pantava elintarvikelainsäädäntö täytäntöön sekä seurattava ja valvottava, että kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa toimivat elintarvike- ja rehualan toimijat noudattavat elintarvikelainsäädännön vaatimuksia. [...] ⁽²⁾.

Elintarvikeasetuksen 17 artiklan 1 kohdassa elintarvikealan toimijoille asetetaan velvollisuus, jonka mukaan niiden on aktiivisesti osallistuttava elintarvikelainsäädännön vaatimusten täyttämiseen ja varmistettava, että kyseiset vaatimukset täyttyvät. Tämä yleinen vaatimus liittyy tiiviisti muihin pakollisiin vaatimuksiin, joista säädetään erityisessä elintarvikelainsäädännössä (esimerkiksi vaarojen arvioinnin ja kriittisten hallintapisteiden (HACCP) järjestelmän toteuttaminen elintarvikehygienian alalla). Näin ollen sen nojalla ensisijainen vastuu ⁽³⁾ kaikkien elintarvikelainsäädännön (sekä EU:n että kansallisten) vaatimusten täyttämisestä on elintarvikealan toimijoilla vastuullaan olevissa toiminnoissa (tai elintarvikeketjun toiminnoissa) tuotannon, käsittelyn ja jakelun kaikissa vaiheissa.

Elintarvikealan toimijalla on parhaat edellytykset suunnitella turvallinen järjestelmä elintarvikkeiden toimittamiseksi ja toimitettujen elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseksi, minkä vuoksi sillä on ensisijainen vastuu elintarvikelainsäädännön noudattamisen, erityisesti elintarvikkeiden turvallisuuden, varmistamisesta. (Katso ensisijaisen vastuun ja oikeudellisen vastuun välisestä suhteesta tarkempia tietoja jaksosta 4).

Kaikissa elintarvikkeiden tuotantoon ja jakeluun liittyvissä toiminnoissa ylijäämäruoan uudelleenjakeluun osallistuvien elintarvikealan toimijoiden on arvioitava tapauskohtaisesti asianmukaiset vaatimukset ja varmistettava muun muassa, etteivät elintarvikkeiden turvallisuus ja elintarviketietojen antaminen kuluttajalle vaarannu. Esimerkkejä velvollisuuksista, jotka johtuvat siitä yleisestä vaatimuksesta, että ensisijainen vastuu on ylijäämäruokaa käsittelevillä ja uudelleen jakelevilla organisaatioilla (uudelleenjakeluorganisaatiot ja hyväntekeväisyysorganisaatiot), ovat esimerkiksi seuraavat: jäähdytettyjen elintarvikkeiden asianmukaisen varastoinnin varmistaminen, jottei kylmäketju katkea, kuten EU:n elintarvikehygieniasta koskeissa säännöissä edellytetään, ja sellaisten elintarvikkeiden uudelleenjakelun estäminen, joiden viimeinen käyttöajan kohta on jo umpeutunut, kuten elintarviketietojen antamisesta kuluttajille koskevista EU:n säännöissä edellytetään yleisessä elintarvikeasetuksessa ⁽⁴⁾ säädettyjen, turvallisuutta koskevien vaatimusten mukaisesti.

Elintarvikkeiden uudelleenjakeluun osallistuvien elintarvikealan toimijoiden on noudatettava hyviä hygieniakäytäntöjä, ja niillä on oltava käytössä omavalvontajärjestelmä (HACCP) ⁽⁵⁾. Uudelleenjakelutoimiin mukautettujen omavalvontajärjestelmien määrittäminen voi auttaa uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioita mahdollisten toimintaan liittyvien riskien hallinnassa ja sen varmistamisessa, että vaatimukset täyttyvät, esimerkiksi merkitsemällä muistiin ja varmentamalla kylmäsäilytyslämpötilat. Omavalvontasuunnitelmaa laadittaessa voidaan soveltaa joustavaa lähestymistapaa, kuten asiaan liittyvässä komission tiedotteessa ⁽⁶⁾ on esitetty.

Elintarvikealan toimijoina uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden on myös varmistettava, että elintarvikelainsäädännön vaatimukset täyttyvät myös niiden valvonnassa olevien toimien osalta, ja ne voivat tässä yhteydessä hylätä lahjoitettavaksi ehdotettuja tuotteita, joista voi aiheutua riski loppukuluttajalle (esimerkkeinä tuotteet, joiden pakkaus on vaurioitunut tai joissa on jokin epänormaali piirre, ja tuotteet, joiden viimeinen käyttöajan kohta on liian lähellä, kun tarkoituksena on varmistaa tuotteen turvallinen uudelleenjakelu ja se, että kuluttaja ehtii käyttää sen ennen käyttöajan umpeutumista jne.).

⁽¹⁾ Yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 3 kohta.

⁽²⁾ Elintarvikeasetuksen 17 artiklan 1 kohta ja 17 artiklan 2 kohta.

⁽³⁾ Yleisen elintarvikeasetuksen johdanto-osan 30 kappale.

⁽⁴⁾ Elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annetun asetuksen (EU) N:o 1169/2011 (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18) 24 artiklassa täsmennetään, että ”viimeisen käyttöajankohdan” jälkeen elintarviketta ei pidetä turvallisena asetuksen (EY) N:o 178/2002 14 artiklan 2–5 kohdan mukaisesti.

⁽⁵⁾ HACCP-pohjaiset menettelyt tai ”HACCP”: Vaarojen arvioinnin ja kriittisten hallintapisteiden (HACCP) periaatteisiin perustuvat menettelyt, eli omavalvontajärjestelmä, jossa tunnistetaan, arvioidaan ja hallitaan elintarviketurvallisuuden kannalta merkityksellisiä vaaroja HACCP-periaatteiden mukaisesti.

⁽⁶⁾ Komission tiedote elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmien, joihin sisältyvät tukiohjelmat ja HACCP-periaatteisiin perustuvat menettelyt, täytäntöönpanosta sekä täytäntöönpanoon tietyissä elintarvikeyrityksissä sovellettavista helpotuksista/joustavuudesta (2016/C 278/01) (EUVL C 278, 30.7.2016, s. 1).

Kuten kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden, myös uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden on varmistettava etenkin se, että markkinoille saatetut elintarvikkeet ovat turvallisia yleisen elintarvikeasetuksen 14 artiklassa säädettyjen turvallisuusvaatimusten mukaisesti. Kyseinen kohta kuuluu näin:

"1. Markkinoille ei saa saattaa elintarvikkeita, jotka eivät ole turvallisia.

2. Elintarviketta ei pidetä turallisena, jos se on a) terveydelle haitallinen; b) ihmisravinnoksi soveltumaton. [...]" ⁽¹⁾.

"Terveydelle haitallinen"- ja "ihmisravinnoksi soveltumaton" -käsitteitä selvennetään yleisen elintarvikeasetuksen 14 artiklan 3–5 kohdassa sekä ohjeissa ⁽²⁾, jotka komissio ja jäsenvaltiot ovat laatineet avuksi kaikille toimijoille yleiseen elintarvikeasetukseen liittyvien velvollisuuksien täyttämiseksi.

Yleisessä elintarvikeasetuksessa säädetään myös yleinen jäljitettävyysovaatimus kaikille elintarvikkeille, jotka saatetaan EU:n markkinoille (ks. myös jakso 3.2, jossa tätä vaatimusta käsitellään tarkemmin).

"— Kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa on huolehdittava siitä, että on mahdollista jäljittää elintarvikkeet, rehut, elintarviketuotantoon käytettävät eläimet ja muut mahdolliset aineet, jotka on tarkoitettu tai joiden voidaan olettaa tulevan lisätyksi elintarvikkeeseen tai rehuun." ⁽³⁾

Jotta ylijäämäruoan uudelleenjakeluun osallistuvat organisaatiot voivat täyttää yleisen jäljitettävyysovaatimuksen, niiden on pidettävä kirjaa siitä, mistä ne hankkivat ylijäämäruokaa. Jos ne toimittavat elintarvikkeita muille yrityksille, niiden on dokumentoitava myös se, mihin elintarvikkeita on jaettu (ks. jakso 3.2).

Kaikkien elintarvikealan toimijoiden on myös poistettava vaaralliset elintarvikkeet markkinoilta tai palautettava ne ja ilmoitettava niistä yleisen elintarvikeasetuksen 19 artiklan mukaisesti:

"1. Jos elintarvikealan toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen maahantuoma, tuottama, jalostama, valmistama tai jakelema elintarvike ei ole elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien vaatimusten mukainen, sen on käynnistettävä välittömästi menettelyt kyseisen elintarvikkeen poistamiseksi markkinoilta, jos se ei ole enää kyseisen alkuperäisen toimijan välittömässä valvonnassa, ja ilmoitettava tästä toimivaltaisille viranomaisille. Jos tuote mahdollisesti on jo ehtinyt kuluttajalle, elintarvikealan toimijan on tehokkaalla ja täsmällisellä tavalla ilmoitettava kuluttajille syy poistamiseen tai tarvittaessa varmistettava, että kuluttajille jo toimitetut tuotteet palautetaan, jos muut toimenpiteet eivät ole riittäviä korkeatasoisen terveyden suojelun saavuttamiseksi.

2. Elintarvikealan toimijan, joka vastaa sellaisista vähittäiskauppa- tai jakelutoimista, jotka eivät vaikuta elintarvikkeen pakkaamiseen, pakkausmerkintöihin, turvallisuuteen tai koskemattomuuteen, on oman toimintansa osalta käynnistettävä menettelyjä poistaakseen tuotteita markkinoilta ja myötäväikuttaakseen elintarvikkeiden turvallisuuteen toimittamalla eteenpäin elintarvikkeen jäljittämiseksi tarvittavia tietoja sekä osallistumalla tuottajien, jalostajien, valmistajien ja/tai toimivaltaisten viranomaisten toteuttamiin toimiin.

3. Elintarvikealan toimijan on ilmoitettava välittömästi toimivaltaisille viranomaisille, jos toimija katsoo tai sillä on syytä epäillä, että sen markkinoille saattama elintarvike voi olla ihmisten terveydelle vahingollinen. Sen on ilmoitettava toimivaltaisille viranomaisille toimista, joihin on ryhdytty loppukuluttajalle aiheutuvien riskien ehkäisemiseksi, eikä se saa estää tai yrittää rajoittaa ketään tekemästä yhteistyötä toimivaltaisten viranomaisten kanssa kansallista lainsäädäntöä ja oikeuskäytäntöä noudattaen, jos tällä yhteistyöllä voidaan ehkäistä tai poistaa elintarvikkeesta johtuva riski tai vähentää sitä. [...]"

3.1 Uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden toiminta

Ne säännöt, joita sovelletaan EU:n elintarviketurvallisuutta ja kuluttajille annettavia elintarviketietoja koskevien sääntelypuitteiden nojalla, määräytyvät organisaation toiminnan luonteen ja sen toimintamallin perusteella. Varsinkin se, jakeleeko organisaatio elintarvikkeita uudelleen toiselle organisaatiolle (ts. "yritysten välinen toiminta") vai suoraan lopulliselle avustuksen saajalle ("yritykseltä kuluttajalle"), ja sen harjoittaman toiminnan tyyppi (esimerkiksi eläinperäisten elintarvikkeiden lahjoittaminen, aterioiden valmistaminen) voivat johtaa jäljitettävyyden, elintarvikehygienian ja elintarviketietojen osalta erilaisiin vaatimuksiin.

⁽¹⁾ Elintarvikeasetuksen 14 artiklan 1 kohta ja 14 artiklan 2 kohta.

⁽²⁾ Ohjeet yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002 11, 12, 14, 17, 18, 19 ja 20 artiklan täytäntöönpanosta. Elintarvikeketjua ja eläinten terveyttä käsittelevän pysyvän komitean päätelmät. https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/gfl_req_guidance_rev_8_en.pdf

⁽³⁾ Yleisen elintarvikeasetuksen 18 artikla.

On siis tärkeää ottaa huomioon elintarvikkeiden uudelleenjakeluun osallistuvien organisaatioiden harjoittaman toiminnan tyyppi tapauskohtaisesti, koska sovellettavat säännöt ja niihin liittyvät velvollisuudet saattavat vaihdella.

Koska uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden toiminta liittyy olennaisesti elintarvikkeiden jakeluun, niitä voidaan yleisen elintarvikeasetuksen nojalla pitää elintarvikealan toimijoina, jotka osallistuvat "vähittäiskauppatoimintaan".

- "Vähittäiskaupalla" ⁽¹⁾ tarkoitetaan elintarvikkeiden käsittelyä ja/tai jalostusta, säilytystä myyntipaikassa ja jakelua loppukuluttajalle, johon kuuluvat jakelukeskukset, ateriapalvelutoimet, tehdasruokalat, laitospalvelut, ravintolat sekä muut samankaltaiset elintarvikepalvelutoimet ja -kaupat, markettien jakelukeskukset ja tukkuliikkeet.

EU:n elintarvikehygieniasääntöjen mukaan uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioita pidetään olennaisilta osin "vähittäiskauppa-" tai uudelleenjakelukeskuksina, joiden toiminta rajoittuu säilytykseen ja kuljetukseen. EU:n elintarvikehygieniasääntöjen sekä tiettyjen eläinperäisiin elintarvikkeisiin liittyvien toimien soveltamista selostetaan tarkemmin jaksossa 5.

EU:n elintarvikkeiden merkitsemistä koskevien sääntöjen mukaan sellaisia uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioita, jotka valmistavat sellaista ruokaa, joka on valmista loppukuluttajan käytettäväksi, voidaan pitää "suurtalouksina". Sitä, mitä tästä statuksesta seuraa kuluttajille annettaviin elintarviketietoihin liittyvien velvollisuuksien osalta, kuvataan tarkemmin jaksossa 6.

- "Suurtalouksilla" ⁽²⁾ tarkoitetaan mitä tahansa laitoksia (mukaan lukien ajoneuvot ja kiinteät tai liikkuvat kojut), kuten ravintoloita, ruokaloita, kouluja, sairaaloita ja ateriapalveluja tarjoavia yrityksiä, joissa osana toimintaa valmistetaan elintarvikkeita, jotka ovat valmiita loppukuluttajan nautittavaksi;

3.1.1 Ylijäämäruoan lajittelu uudelleenjakelua varten

Markkinoille ei saa saattaa elintarvikkeita, jotka eivät ole turvallisia. Jotkin jäsenvaltiot ja sidosryhmät ovat pyytäneet selvennystä sellaisten tuotteiden uudelleenjakelusta, jotka koostuvat monesta yksiköstä, joista jotkin eivät välttämättä sovellu ihmisravinnoksi. Tällaisia voivat olla esimerkiksi appelsiinipussi, jossa on yksi homeinen appelsiini, monipakkausjugurtti, joista yhden purkin kansi voi olla rikkoutunut tai kananmunarasia, jossa voi olla yksi rikkoutunut muna. EU:n elintarviketurvallisuussäännöt eivät estä elintarvikealan toimijaa lajittelemasta tällaisia elintarvikkeita niiden uudelleenjakelun kannalta. Yleisen elintarvikeasetuksen 14 artiklan 6 kohdassa säädetään näin:

- "Jos elintarvike, joka ei ole turvallinen, on osa samaan luokkaan kuuluvien tai samaa kuvausta vastaavien elintarvikkeiden erää tai lähetystä, on oletettava, että sama koskee kaikkia kyseiseen erään tai lähetykseen kuuluvia elintarvikkeita, ellei yksityiskohtaisesta arvioinnista ilmene, että ei ole mitään näyttöä siitä, että loppuosa erästä tai lähetyksestä ei olisi turvallinen."

Näin ollen toimet, kuten appelsiinipussin avaaminen pilaantuneen hedelmän erottamiseksi ihmisravinnoksi soveltuvista hedelmistä – riippumatta siitä, tekeekö sen lahjoittaja (esimerkiksi vähittäismyyjä) vai vastaanottaja (esimerkiksi uudelleenjakelu- tai hyväntekeväisyysorganisaatio) – ovat mahdollisia, kunhan varmistetaan huolellisesti arvioimalla, että uudelleenjaeltavat elintarvikkeet ovat turvallisia syötäväksi.

Tehdessään tällaista huolellista arviointia elintarvikealan toimija voi käyttää apuna komission ohjeita yleisen elintarvikeasetuksen täytäntöönpanosta ⁽³⁾ sen määrittämisessä, ovatko elintarvikkeet soveltumattomia ihmisravinnoksi. Arvioinnissa voidaan ottaa huomioon erilaisia tekijöitä, esimerkiksi seuraavat: tuotteen tyyppi (esimerkiksi pilaantuva/pilaantumaton elintarvike), tuotteen koostumus (esimerkiksi suuri/pieni kosteuspitoisuus), käsittelyn tyyppi/taso, silmämääräiset ja aistinvaraiset havainnot, pakkauksen ja yksittäispakkausten eheys, tuotteen säilyvyys, käsittely-, säilytys- ja kuljetusolosuhteet, käyttöohjeet (jos/kun tarpeen) jne.

3.2 Jäljitettävyyys

Elintarvikkeiden jäljitettävyyden varmistaminen kaikissa tuotannon, käsittelyn ja jakelun vaiheissa on yksi yleisessä elintarvikeasetuksessa elintarvikealan toimijoille säädetyistä keskeisistä velvollisuuksista, jotta voidaan suojata ihmisiä elintarvikeketjuun liittyviltä riskeiltä ja varmistaa elintarvikkeiden turvallisuus. Kun on tunnistettu sellainen riski, joka edellyttää elintarvikkeen poistamista markkinoilta, jäljitettävyyjärjestelmillä varmistetaan, että tätä prosessia voidaan hallita kohtuullisissa ajassa ja tehokkaasti.

⁽¹⁾ Yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 7 kohta.

⁽²⁾ Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 2 artiklan 2 kohdan d alakohta.

⁽³⁾ Ohjeet yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002 11, 12, 14, 17, 18, 19 ja 20 artiklan täytäntöönpanosta.

Elintarvikkeiden lahjoittajien, jotka ovat itse elintarvikealan toimijoita, on kehitettävä jäljitettävyyssjärjestelmä siitä riippumatta, saatetaanko nämä elintarvikkeet markkinoille myytäväksi vai toimitetaanko ne uudelleenjakelu- ja/tai hyväntekeväisyysorganisaatioille ilmaiseksi. Kuten jaksossa 2.2 on esitetty, jäljitettävyyttä koskevat velvollisuudet eivät koske yksityishenkilöitä, jotka toimittavat ruokaa tilapäisesti yhteisöllisiin tai muihin hyväntekeväisyystapahtumiin, eivätkä hyväntekeväisyysorganisaatioita, jotka saavat elintarvikkeita yksityisiltä lahjoittajilta satunnaisesti.

Ylijäämäruoan vastaanottajien eli uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden on kaikkien muiden elintarvikealan toimijoiden tapaan myös huolehdittava siitä, että käytössä on jäljitettävyyssjärjestelmä, jolla varmistetaan elintarviketietojen turvallisuus. EU:n tasolla on annettu erityissääntöjä, jotka koskevat eläinperäisiä elintarvikkeita⁽¹⁾ sekä ituja ja niiden tuottamiseen tarkoitettuja siemeniä⁽²⁾. Näiden sääntöjen tarkoituksena on varmistaa, että jäljitettävyyssvaatimuksia noudatetaan asianmukaisesti näiden elintarvikkeiden osalta, kun otetaan huomioon elintarviketurvallisuutta koskevien kriisien käsittelystä viime vuosina saadut kokemukset. Lisätietoja siitä, miten jäljitettävyyssvaatimuksia noudatetaan käytännössä, on myös ohjeissa, jotka on laadittu avuksi kaikille toimijoille yleiseen elintarvikeasetukseen liittyvien velvollisuuksien täyttämiseksi⁽³⁾.

Näissä ohjeissa esimerkiksi täsmennetään, että 18 artiklan mukaisten vaatimusten täyttämiseksi vähintään seuraavat tiedot on tallennettava:

- toimittajan nimi ja osoite ja toimitettujen tuotteiden tunniste
- asiakkaan nimi ja osoite ja toimitettujen tuotteiden tunniste
- liiketoimen/toimituksen päivämäärä ja tarvittaessa ajankohta
- tapauksen mukaan tilavuus tai määrä.

Tietojen vähimmäissäilytysajasta ohjeissa täsmennetään, että viiden vuoden ajanjakso valmistus- tai toimituspäivästä todennäköisesti täyttää asetuksen tavoitteet.

Koska elintarvikkeiden uudelleenjakelu tapahtuu elintarvikkeiden arvoketjun loppupäässä eivätkä uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatiot yleensä säilytä elintarvikkeita kovin pitkään, komissio katsoo, että tietojen säilyttäminen 2–5 vuoden ajan riittänee. Jäsenvaltiot voivat kuitenkin tämentää tällaisia määräaikoja kansallisissa säännöissä ja/tai ohjeissa. Tietojen säilyttämistä koskevia määräaikoja voidaan esimerkiksi muuttaa toiminnan luonteen mukaan (esimerkiksi sosiaaliset ravintolat voivat säilyttää tietoja lyhyemmän aikaa).

Vuonna 2004 Euroopan komissio täsmensi jäljitettävyyteen liittyviä velvollisuuksia elintarvikkeiden uudelleenjakelun yhteydessä⁽⁴⁾. Yleensä kaikkien elintarviketietojen toimijoiden on kirjattava vastaanottamiensa tuotteiden toimittajat (yksi askel taaksepäin) ja tuotteiden vastaanottajat (yksi askel eteenpäin). Kun elintarvikkeita jaetaan loppukuluttajalle, vastaanottaja ei kuitenkaan tarvitse kirjata.

Uudelleenjakelutoimien yhteydessä jäljitettävyyden varmistaminen ”yhden askeleen eteenpäin” voi olla joillekin elintarvikealan toimijoille uusi velvollisuus esimerkiksi vähittäiskaupan ja cateringin alalla, joilla elintarvikkeita toimitetaan yleensä vain loppukuluttajalle. Kun nämä elintarvikealan toimijat jakavat uudelleen elintarvikkeita uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioille, niiden on myös varmistettava sekä vastaanottamiensa että edelleen toimittamiensa tuotteiden jäljitettävyyden (ts. ”yksi askel eteenpäin”).

Jäljitettävyyden osalta uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioilla on erilaiset velvollisuudet. Siinä missä uudelleenjakeluorganisaatioiden on pidettävä kirjaa sekä tuotteiden toimittajista (eli näiden organisaatioiden vastaanottamien tuotteiden toimittajista) että niistä organisaatioista, joille ne jakavat elintarvikkeita uudelleen, hyväntekeväisyysorganisaatioiden, jotka toimittavat elintarvikkeita loppukuluttajalle, on pidettävä kirjaa vain vastaanottamiensa elintarvikkeiden toimittajista.

⁽¹⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 931/2011, annettu 19 päivänä syyskuuta 2011, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 178/2002 eläinperäisille elintarvikkeille asetetuista jäljitettävyyssvaatimuksista (EUVL L 242, 20.9.2011, s. 2).

⁽²⁾ Komission täytäntöönpanoasetus (EU) N:o 208/2013, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2013, ituihin ja itujen tuotantoon tarkoitettuihin siemeniin sovellettavista jäljitettävyyssvaatimuksista (EUVL L 68, 12.3.2013, s. 16).

⁽³⁾ Ohjeet yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002 11, 12, 14, 17, 18, 19 ja 20 artiklan täytäntöönpanosta.

⁽⁴⁾ E-2704/04.

Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden osalta yleisiä jäljitettävyyssääntöjä on täydennettävä erityisillä jäljitettävyyssäännöillä, jotka on esitetty yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1224/2009⁽¹⁾ 58 artiklassa. Yleisen elintarvikeasetuksen jäljitettävyyssvaatimusten nojalla asetettujen velvollisuuksien lisäksi tämä tarkoittaa sitä, että kaikissa tuotannon, jalostuksen ja jakelun vaiheissa toimivilla toimijoilla (myös uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioilla) on oltava hallussaan kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljittämiseen tarvittavat tiedot ja että nämä tuotteet on voitava jäljittää pyynti- tai korjuuvaiheeseen saakka.

Joillakin jäsenvaltioilla on myös lisäohjeita, jotka auttavat toimijoita täyttämään elintarvikkeiden uudelleenjakeluun liittyvät jäljitettävyyssvelvollisuudet.

4. ELINTARVIKETURVALLISUUTEEN LIITTYVIÄ ONGELMIA KOSKEVAN ENSISIJAISEN VASTUUN JA OIKEUDELLISEN VASTUUN MÄÄRITTÄMINEN

4.1 Oikeudellinen tausta

Ensisijainen vastuu ja oikeudellinen vastuu

Elintarvikealan toimijoiden ensisijainen vastuu varmistaa (sekä EU:n että kansallisen) elintarvikelainsäädännön (elintarviketurvallisuutta koskevien lakien lisäksi myös muiden elintarvikelakien) noudattaminen yleisen elintarvikeasetuksen 17 artiklassa säädetyn mukaisesti koskee niiden vastuulla olevia toimintoja, ja sitä sovelletaan koko elintarvikeketjussa. Näin ollen jäsenvaltioita on kielletty säilyttämästä tai hyväksymästä sellaisia kansallisen tason säännöksiä, jotka vapauttaisivat elintarvikealan toimijan tästä velvollisuudesta.

Ensisijaista vastuuta koskeva vaatimus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että käyttöön otettaisiin unionin lainsäädäntö, jolla säännellään vastuuiden jakamista elintarvikeketjun eri toimijoiden välillä. Elintarvikealan toimijan rikos- tai siviilioikeudelliseen vastuuseen saattavien seikkojen ja olosuhteiden määrittelemine on monimutkainen tehtävä, johon vaikuttaa hyvin paljon kunkin kansallisen oikeusjärjestelmän rakenne, ja se kuuluu periaatteessa kansalliseen toimivaltaan.

Vaikka 17 artiklan 1 kohdassa säädetty velvollisuus on välittömästi sovellettavissa, elintarvikealan toimijoiden vastuu johtuu käytännössä jonkin tietyn elintarvikelainsäädännön vaatimuksen rikkomisesta ja siviili- tai rikosoikeudellista vastuuta koskevista säännöistä, joita jokaisen jäsenvaltion kansallinen oikeusjärjestys sisältää. Vastuuseen liittyvät menettelyt eivät pohjautu 17 artiklaan, vaan oikeusperusta on määritettävä sen kansallisen tason säännöksen perusteella, jota on rikottu. Kun jonkin tuotteen katsotaan olevan lakisääteisten vaatimusten vastainen, jokaisen elintarvikeketjun toimijan vastuu on kuitenkin arvioitava sen perusteella, onko toimija täyttänyt omat yleisen elintarvikeasetuksen mukaiset velvollisuutensa.

Tuottajan vastuu viallisista elintarvikkeista (neuvoston direktiivi 85/374/ETY⁽²⁾)

Yleisen elintarvikeasetuksen 21 artiklan mukaan sen säännökset

— ... eivät rajoita tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä 25 päivänä heinäkuuta 1985 annetun neuvoston direktiivin 85/374/ETY soveltamista”.

Tämän direktiivin myötä EU:n tasolla on vahvistettu periaate, jonka mukaan (missä tahansa) tuotteessa (maatalouden perustuotteita lukuun ottamatta) olevan vian aiheuttaman vahingon yhteydessä tuottaja on siitä vastuussa. Tuottajaksi on määritelty valmistaja, mutta myös se, ”joka varustamalla tuotteen nimellään, tavaramerkillään tai muulla erottuvalla tunnuksellaan esiintyy tuotteen valmistajana”.

Viallisten elintarvikkeiden osalta direktiiviä 85/374/ETY sovelletaan, siltä osin kuin sen säännökset eivät ole ristiriidassa yleisen elintarvikeasetuksen kanssa etenkin sen osalta, että elintarvikealan toimijoilla on ensisijainen vastuu varmistaa, että kaikkia EU:n ja kansallisen tason elintarvikelainsäädännön vaatimuksia noudatetaan kaikissa niiden vastuulla olevissa toiminnoissa. Kun tuotteen havaitaan olevan viallinen, vastuita arvioitaessa on siis otettava huomioon, onko tuottaja täyttänyt nimenomaiset yleisen elintarvikeasetuksen mukaiset velvollisuutensa.

⁽¹⁾ Neuvoston asetus (EY) N:o 1224/2009, annettu 20 päivänä marraskuuta 2009, yhteisön valvontajärjestelmästä, jonka tarkoituksena on varmistaa yhteisen kalastuspolitiikan sääntöjen noudattaminen, asetusten (EY) N:o 847/96, (EY) N:o 2371/2002, (EY) N:o 811/2004, (EY) N:o 768/2005, (EY) N:o 2115/2005, (EY) N:o 2166/2005, (EY) N:o 388/2006, (EY) N:o 509/2007, (EY) N:o 676/2007, (EY) N:o 1098/2007, (EY) N:o 1300/2008 ja (EY) N:o 1342/2008 muuttamisesta sekä asetusten (ETY) N:o 2847/93, (EY) N:o 1627/94 ja (EY) N:o 1966/2006 kumoamisesta (EUVL L 343, 22.12.2009, s. 1).

⁽²⁾ Neuvoston direktiivi 85/374/ETY, annettu 25 päivänä heinäkuuta 1985, tuotevastuuta koskevien jäsenvaltioiden lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten lähentämisestä (EYVL L 210, 7.8.1985, s. 29).

Miten vastuut määritellään elintarviketurvallisuuteen liittyvien ongelmien ilmaantuessa?

Elintarviketurvallisuuteen liittyvän huolenaiheen (esimerkiksi ruokamyrkytyksen) yhteydessä kansanterveysviranomaiset tutkivat koko elintarvikeketjun, jotta myrkytyksen alkuperä ja ongelman syy löydetään. Voi olla, että elintarviketurvallisuuteen liittyvän ongelman on havainnut elintarvikealan toimija, joka ryhtyy vaarallisen tuotteen markkinoilta poistamiseen, palauttamiseen tai niistä ilmoittamiseen liittyviin toimiin (ks. myös jakso 3).

Tietyn elintarvikealan toimijan (tiettyjen toimijoiden) vastuun määrittäminen edellyttää ongelman syyn ja sen toimenpiteen/toiminnan selvittämistä, joiden vuoksi ongelma syntyi, tapauskohtaisesti esimerkiksi seuraavien kysymysten avulla:

- Johtuiko ruokamyrkytys puutteellisesta pastöroinnista (elintarvikevalmistajan rooli)?
- Oliko kylmäketju katkennut kuljettaessa elintarvikkeita toimittajalta vähittäismyyjälle (logistiikkapalvelun tarjoajan rooli)?
- Oliko elintarvikkeet varastoitu epäasianmukaisesti kaupassa ennen lahjoitusta (vähittäismyyjän rooli)?
- Jakoiko hyväntekeväisyysorganisaatio elintarvikkeet viimeisen käyttöajankohdan umpeutumisen jälkeen (hyväntekeväisyysorganisaation rooli)?

Todettakoon toistamiseen, että elintarvikealan toimijan rikos- tai siviilioikeudelliseen vastuuseen saattavien seikkojen ja olosuhteiden määrittäminen on monimutkainen tehtävä, johon vaikuttaa hyvin paljon kunkin kansallisen oikeusjärjestelmän rakenne. Lisätietoja yleisen elintarvikeasetuksen 17 artiklan 1 kohdan tarkoituksesta ja vaikutuksesta elintarvikeketjun vastuiden jakamisessa on yleisen elintarvikeasetuksen täytäntöönpanoa koskeissa ohjeissa ⁽¹⁾.

4.2 Vaikutukset ylijäämäruoan uudelleenjakeluun

Mahdolliseen vastuuseen liittyvät huolenaiheet voivat olla este, joka rajoittaa elintarvikkeiden valmistajien ja vähittäismyyjien osallistumista elintarvikkeiden uudelleenjakeluun liittyvään toimintaan. Oikeudellisten huolenaiheiden lisäksi elintarvikealan toimijoilla voi olla myös muita huolenaiheita, jotka liittyvät esimerkiksi siihen, että yrityksen/brändin maine voi vahingoittua elintarvikkeiden uudelleenjakeluun liittyvien elintarviketurvallisuusongelmien yhteydessä.

On syytä korostaa, että ensisijaista vastuuta koskevaa vaatimusta sovelletaan kaikkiin elintarvikealan toimijoihin riippumatta siitä, myyvätkö vai lahjoittavatko ne elintarvikkeita. Asetuksen (EY) N:o 178/2002 17 artiklaa sovelletaan silti samalla tavalla. Ainoa ero on se, että jakeluketjuun lisätään yksi vaihe (eli uudelleenjakelu- ja/tai hyväntekeväisyysorganisaatio), joka muiden elintarvikealan toimijoiden tavoin on vastuussa sille kuuluvasta toiminnasta.

Vaikka yleisessä elintarvikeasetuksessa säädettyä "ensisijaisen vastuun" käsitettä sovelletaan aina jokaiseen elintarvikkeiden uudelleenjakeluun osallistuvaan toimijaan sen vastuulle kuuluvan toiminnan osalta, sen määrittäminen, "kenellä katsotaan olevan vastuu mistäkin" esimerkiksi elintarviketurvallisuuteen liittyvän ongelman yhteydessä, kuuluu kansallisen toimivallan piiriin. Joissakin jäsenvaltioissa ⁽²⁾ on tehty muodollisia kumppanuussopimuksia, joihin kirjataan kyseessä olevien tavaroiden omistuksen siirtyminen lahjoittajilta vastaanottajille sekä näiden toimijoiden roolit ja vastuut turvallisuuden, jäljitettävyyden ja kuluttajille annettavien tietojen varmistamisessa koko elintarvikkeiden uudelleenjakeluketjun laajuudelta.

5. HYGIENIA-ASETUKSET JA YLIJÄÄMÄRUOAN UUDELLIENJAKELU

Samoilla elintarvikkeiden turvallisuutta koskevilla vaatimuksilla on voitava suojella kaikkia kuluttajia tasa-arvoisesti riippumatta siitä, myydäänkö elintarvikkeita suoraan kuluttajille vai jakavatko uudelleenjakeluorganisaatiot ja muut hyväntekeväisyysorganisaatiot niitä uudelleen vähäosaisille. Jotta varmistetaan, että tätä periaatetta noudatetaan, ylijäämäruoan uudelleenjakelussa sekä elintarvikkeiden toimittamisessa ja käsittelyssä sekä ruoan jatkokäsittelyssä ja valmistuksessa (esimerkiksi sosiaalisissa ravintoloissa) on noudatettava EU:n elintarvikehygieniää koskevia sääntöjä, jotka koskevat kaikkia elintarvikealan toimijoita. Elintarvikehygieniään liittyviä vaatimuksia, joita on noudatettava kaupallisessa toiminnassa, sovelletaan myös uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden toimintaan.

⁽¹⁾ Ohjeet yleisen elintarvikeasetuksen (EY) N:o 178/2002 11, 12, 14, 17, 18, 19 ja 20 artiklan täytäntöönpanosta.

⁽²⁾ Esimerkkinä Ranska – Keskinäinen sopimusmalli elintarvikkeiden lahjoittamisesta vähittäiskauppayrityksen ja hyväksytyyn ruoka-apujärjestön välillä maatalous- ja merikalastuslain L. 230-6 artiklaa soveltaen (Convention de dons de denrées alimentaires entre un commerce de détail alimentaire et une association d'aide alimentaire habilitée en application de l'article L. 230-6 du code rural et de la pêche maritime) (ks. <http://agriculture.gouv.fr/don-alimentaire-un-modele-de-convention-entre-distributeurs-et-associations>).

Jotta voidaan suojella kuluttajia ja varmistaa elintarvikkeiden turvallisuus, markkinoille saa saattaa vain sellaisia elintarvikkeita, jotka täyttävät EU:n elintarvikehygieniasäännöissä asetetut vaatimukset ja soveltuvat ihmisravinnoksi. Tämä koskee myös niitä elintarvikkeita, jotka lahjoitetaan voittoa tuottamattomille organisaatioille vähäosaisille jaettavaksi. Koska uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioita pidetään elintarvikealan toimijoina, niiden on noudatettava yleistä elintarvikeasetusta ja elintarvikehygieniaan liittyviä EU:n sääntöjä (ns. ”hygieniapaketti” ⁽¹⁾), joka koostuu yleiset hygieniavaatimukset sisältävästä asetuksesta (EY) N:o 852/2004, sellaisena kuin se on oikaistuna (EUVL L 226, 25.6.2004, s. 3), ja tarvittaessa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EY) N:o 853/2004 ⁽²⁾, joka sisältää eläinperäisiä elintarvikkeita koskevia erityisiä hygieniavaatimuksia).

5.1 Kaikkiin ruokalahjoitustoimiin sovellettavat yleiset hygieniavaatimukset

Elintarvikehygieniasääntöjen päätaavoite – elintarvikkeiden kontaminoitumisen ehkäiseminen (ja bakteerikasvusta johtuvan pilaantumisen välttäminen) ihmisten terveyden suojelemiseksi – vaikuttaa osaltaan myös ruokajätteen vähentämiseen. EU:n hygieniasäännöt ovat hyvin yleisluontoiset, ja ne ovat myös hyvin joustavat, jotta erityyppisten laitosten (esimerkiksi ravintoloiden) erityistarpeet voidaan täyttää. Joustavuutta selitetään asiakirjassa ”Komission tiedote elintarviketurvallisuuden hallintajärjestelmien, joihin sisältyvät tukiohjelmat ja HACCP-periaatteisiin perustuvat menettelyt, täytäntöönpanosta sekä täytäntöönpanoon tietyissä elintarvikeyrityksissä sovellettavista helpotuksista/joustavuudesta” ⁽³⁾.

Elintarvikehygieniasetusta (EY) N:o 852/2004 sovelletaan kaikkiin elintarvikealan laitoksiin.

Tärkeimmät elintarvikkeiden uudelleenjakeluun liittyvät vaatimukset ovat seuraavat:

- laitoksen rekisteröinti toimivaltaiselle viranomaiselle (kyseessä voi olla yksinkertainen ilmoitus kansalliselle toimivaltaiselle viranomaiselle laitoksen toiminnasta tai toiminnan merkittävästä muutoksesta)
- kyseisen asetuksen liitteessä II määritettyjen hyvien hygieniakäytäntöjen soveltaminen
- HACCP-periaatteisiin perustuvien menettelyjen toteuttaminen.

Asetuksessa (EY) N:o 852/2004 ei esitetä kovin yksityiskohtaisia sääntöjä vaan yleisiä vaatimuksia (esimerkiksi elintarvikkeiden kontaminoitumisen välttämiseksi), joita kaikkien toimijoiden on noudatettava.

Nämä elintarvikehygieniasäännöt, joiden noudattaminen on hyvin joustavaa, ovat ainoat säännöt, jotka koskevat

- vähittäismyyjiä, jotka ainoastaan säilyttävät tai kuljettavat elintarvikkeita, jotka eivät tarvitse tiettyjä lämpötila-olosuhteita, kuten jäädyttämistä tai pakastamista (tällaisia elintarvikkeita ovat esimerkiksi pasta, säilykkeet, sokeri, jauhot jne.),
- vähittäismyyjiä, jotka toimittavat elintarvikkeita suoraan loppukuluttajalle (mukaan luettuina yleisen elintarvikeasetuksen 3 artiklan 7 kohdassa olevan määritelmän mukaiset ruokapalveluyritykset),
- toimijoita, jotka osallistuvat vain muiden kuin eläinperäisten elintarvikkeiden (esimerkiksi hedelmien, vihannesten, pähkinöiden jne.) käsittelyyn uudelleenjakelua varten.

5.2 Eläinperäisten elintarvikkeiden uudelleenjakeluun sovellettavat erityiset hygieniavaatimukset

Muita erityisiä elintarvikehygieniaan liittyviä sääntöjä, joista on säädetty asetuksessa (EY) N:o 853/2004, on sovellettava silloin, kun vähittäismyyjät ja uudelleenjakeluorganisaatiot toimittavat eläinperäisiä elintarvikkeita muille laitoksille. Eläinperäisiä elintarvikkeita ovat esimerkiksi liha, kalastus- ja vesiviljelytuotteet, maitotuotteet (kuten juustot), kananmunat ja kananmunatuotteet jne. Periaatteessa vähittäismyyjiä, jotka haluavat toimittaa eläinperäisiä elintarvikkeita uudelleenjakelu- tai hyväntekeväisyysorganisaatioille, on noudatettava kaikkia asetuksen (EY) N:o 853/2004 säännöksiä ja vastuita ja niihin liittyviä muita hallinnollisia vaatimuksia, ja kansallisten viranomaisten on myös hyväksyttävä ne ennen toiminnan aloittamista.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/food/food/biosafety/hygienelegislation/com_rules_en.htm

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 853/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 55, sellaisena kuin se on oikaistu virallisessa lehdessä EUVL L 226, 25.6.2004, s. 22).

⁽³⁾ EUVL C 278, 30.7.2016, s. 1.

Asetuksesta (EY) N:o 853/2004 voidaan poiketa, jos eläinperäisten elintarvikkeiden toimittaminen vähittäiskaupan tasolla on

— vähäistä, rajoitettua ja paikallista tai

— rajoittuu kuljetukseen ja säilytykseen (joskin tässä tapauksessa on noudatettava asetuksessa (EY) N:o 853/2004 säädettyjä lämpötilaolosuhteita).

Poikkeuksia sovelletaan myös ns. elintarvikesekoituksiin⁽¹⁾ eli elintarvikkeisiin, jotka sisältävät sekä jalostettuja eläinperäisiä tuotteita että muita kuin eläinperäisiä tuotteita. Tämä määritelmä sisältää laajan joukon erilaisia tuotteita (esimerkiksi kinkkupizzat, juustotäytteiset oliivit, voita sisältävät leivät tai kakut, munatuotteita sisältävät pastat jne.). Näihin tuotteisiin ei sovelleta muita elintarvikehygieniaan liittyviä sääntöjä, joita sovelletaan eläinperäisten elintarvikkeiden uudelleenjakeluun. Tällaisten elintarvikkeiden valmistamisessa ainesosina käytetyt jalostetut eläinperäiset tuotteet on kuitenkin saatava ja käsiteltävä asetuksen (EY) N:o 853/2004 vaatimusten mukaisesti.

Eläinperäisten elintarvikkeiden vähittäismyyjien toimittamiin elintarvikkeisiin, joille on myönnetty poikkeuksia, saatetaan soveltaa muita kansallisia sääntöjä.

Voi olla, että toimijan, joka yleensä vain toimittaa elintarvikkeita loppukuluttajille – esimerkiksi lihakauppa tai ruoka-kauppa (joihin asetusta (EY) N:o 853/2004 ei sovelleta) – on noudatettava kaikkia tämän asetuksen säännöksiä lahjoittaessaan tiettyjä (eläinperäisiä) elintarvikkeita toiseen laitokseen, olipa se sitten uudelleenjakeluorganisaatio tai sosiaalinen ravintola. Se, onko vähittäismyyjän noudatettava kaikkia asetuksen (EY) N:o 853/2004 säännöksiä, määräytyy sen mukaan, onko toiminta yritysten välistä vai ei.

Tämän ongelman ratkaisemiseksi jäsenvaltiot saavat poiketa asetuksen (EY) N:o 853/2004 säännöistä, jos tällaiset lahjoitukset ovat ”vähäistä, paikallista ja rajoitettua” toimintaa. Näitä asioita selitetään tarkemmin asetuksen (EY) N:o 853/2004 tiettyjen säännösten täytäntöönpanoa koskevassa ohjeasiakirjassa ”Guidance document on the implementation of certain provisions of Regulation (EC) No 853/2004 on the hygiene of food of animal origin”. ”Vähäinen” tulee ymmärtää siten, että toiminta on vain pieni osa kaikkea toimintaa. ”Rajoitettu” tarkoittaa toiminnan rajoittumista tiettyihin tuotteisiin, ja ”paikallinen” toimittajan välitöntä läheisyyttä. Jäsenvaltioiden on määriteltävä nämä asiat tarkemmin kansallisissa toimitissaan, joista on tehtävä ilmoitus⁽²⁾ komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

Liitteessä 2 on päätöksentekopuu, joka on tarkoitettu avuksi elintarvikkeiden lahjoittajille ja vastaanottajille, kun ne arvioivat, onko niiden noudatettava asetusta (EY) N:o 853/2004.

5.3 Ravintola-, catering- ja ruokapalvelualoilta peräisin olevan ylijäämäruoan uudelleenjakeluun sovellettavat hygieniavaatimukset

Vaikka ravintola- ja cateringaloilta peräisin olevan ylijäämäruoan uudelleenjakelu on hygieniasyistä rajoitettua, elintarvikealan toimijat voivat kuitenkin määrittää ja arvioida tapauskohtaisesti, onko se mahdollista. Valmius varmistaa ylijäämäruoan turvallinen uudelleenjakelu vaihtelee esimerkiksi seuraavien tekijöiden perusteella: valmistetun ruoan/aterian tyyppi, laitoksen tyyppi, vastaanottajaorganisaatioiden saatavuus, sellaisen logistiikkapalvelun tarjoajan käytettävyyden, joka voi varmistaa saatavana olevan ylijäämäruoan turvallisen kuljetuksen jne.

Ruokajätteen syntymisen ehkäisemiseksi on tärkeää, että cateringyritykset ehkäisevät ylimääräisen ruoan tuotantoa niin hyvin kuin mahdollista ja seuraavat esimerkiksi noutopöytään valmistettavan ruoan määrää tarkasti ja jatkuvasti. Jäsenvaltioiden säännöt voivat vaihdella, mutta jotkin kansalliset viranomaiset hyväksyvät tiettyjen kuluttajille toimitettavien elintarvikkeiden uudelleenjakelun. Tällaisia elintarvikkeita ovat esimerkiksi pitkään säilyvät valmiiksi pakatut elintarvikkeet (kuten mausteet, suolaiset ja makeat keksit jne.), kunhan tuotteet ovat avaamattomia ja pakkaukset ehjiä.

Elintarvikehygieniää koskeva asetus (EY) N:o 852/2004 ei sinänsä estä aterioiden jäähdyttämistä päivän päätteeksi, millä on tarkoitus helpottaa ruokalahjoitusten tekemistä ruokapalvelu-/ravintola-alalla.

⁽¹⁾ Rajatarkastusasemilla neuvoston direktiivien 91/496/ETY ja 97/78/EY nojalla tarkastettavia eläimiä ja tuotteita koskevista luetteloista 17 päivänä huhtikuuta 2007 tehdyn komission päätöksen 2007/275/EY 2 artiklan a kohta (EUVL L 116, 4.5.2007, s. 9).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2015/1535, annettu 9 päivänä syyskuuta 2015, teknisiä määräyksiä ja tietoyhteiskunnan palveluja koskevia määräyksiä koskevien tietojen toimittamisesta noudatettavasta menettelystä mukainen ilmoitusmenettely (EUVL L 241, 17.9.2015, s. 1).

Edistääkseen ylijäämäruoan turvallista uudelleenjakelua jotkin jäsenvaltiot ja alakohtaiset organisaatiot ovat laatineet tai laativat parhaillaan nimenomaan catering-/ravintola-alan ruokalahjoituksiin liittyviä ohjeita⁽¹⁾.

5.4 Ylijäämäruoan pakastaminen uudelleenjakelun helpottamiseksi

Jäsenvaltioiden kanssa hiljattain käymissään neuvotteluissa, joissa on käsitelty EU:n tason ohjeistuksen tarvetta ruokalahjoitusten helpottamiseksi, asiantuntijat ovat todenneet, että elintarvikkeiden pakastaminen ennen niiden vanhentumispäivää säilyvyyden pidentämiseksi ja turvallisen uudelleenjakelun helpottamiseksi edellyttää tarkempaa arviointia EU:n tasolla, koska uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden vastaanottamia elintarvikkeita ei aina voida lahjoittaa asiakkaalle viimeiseen käyttöajankohtaan mennessä. Hygieniasyistä asetuksessa (EY) N:o 853/2004 säädetään kuitenkin, että pakastettavaksi tarkoitetut eläinperäiset elintarvikkeet on pakastettava välittömästi valmistuksen jälkeen⁽²⁾. Tätä vaatimusta ei sovelleta vähittäismyyjiin, jotka toimittavat elintarvikkeita muille elintarvikealan toimijoille, esimerkiksi ruokapankeille, kunhan vähittäismyyjän tällainen toiminta on vähäistä, paikallista ja rajoitettua kyseisen asetuksen 1 artiklan 5 kohdan b alakohdan ii alakohdan mukaisesti. Niiden jäsenvaltioiden, joissa eläinperäisten elintarvikkeiden pakastaminen uudelleenjakelua varten on hyväksytty, olisi kehitettävä tähän liittyviä kansallisia toimia ja ilmoitettava niistä komissiolle ja muille jäsenvaltioille.

6. ELINTARVIKETIETOJEN ANTAMINEN KULUTTAJILLE

6.1 Oikeudellinen tausta

Elintarviketietojen antamista kuluttajille koskevassa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 1169/2011⁽³⁾ säädetään yleisistä periaatteista, vaatimuksista ja velvollisuuksista, jotka liittyvät elintarviketietoihin ja erityisesti elintarvikkeiden merkintöihin. Sen tarkoituksena on varmistaa kuluttajien terveyden ja etujen suojelun korkea taso antamalla kuluttajille lähtökohdat tietoon perustuvien valintojen tekemiselle ja elintarvikkeiden turvalliselle käytölle. Ylijäämäruoan uudelleenjakelun yhteydessä on ratkaisevan tärkeää varmistaa, että lopullisilla avustuksen saajilla on käytettävissään samat tiedot, jotka vaaditaan ja annetaan, kun he ostavat ruokaa kaupasta.

Asetuksen 9 artiklan 1 kohdassa on luettelo pakollisista tiedoista, jotka elintarvikkeiden merkintöihin on sisällytettävä, ja niitä ovat esimerkiksi seuraavat: elintarvikkeen nimi, ainesosaluettelo, vähimmäissäilyvyysaika (esimerkiksi ”parasta ennen”) tai tarvittaessa ”viimeinen käyttöajankohta”, erityiset säilytysolosuhteet ja/tai käyttöolosuhteet sekä ravintoarvoilmoitus. Myös muita pakollisia tietoja voidaan edellyttää muuhun EU-lainsäädäntöön ja alakohtaiseen lainsäädäntöön sisältyvien merkintäsäännösten nojalla (esimerkiksi eläinperäisiä elintarvikkeita koskevista erityisistä hygieniasäännöistä annettu asetus (EY) N:o 853/2004, yhteistä markkinajärjestelyä koskevat säännöt, kuten kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1379/2013⁽⁴⁾, kaupan pitämistä koskevat vaatimukset) tai kansallisen lainsäädännön perusteella.

Elintarvikealan toimijoiden velvollisuudet

Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 8 artiklassa säädetään elintarvikealan toimijoiden velvollisuuksista, jotka koskevat elintarviketietojen antamista kuluttajille. Artiklassa todetaan muun muassa seuraavaa:

- Elintarviketiedoista vastuussa oleva elintarvikealan toimija on se toimija, jonka nimellä tai toiminimellä elintarviketta pidetään kaupan, tai maahantuojia.
- Elintarvikealan toimijan on varmistettava elintarviketietojen mukanaolo ja oikeellisuus EU:n sääntöjen ja asiaan liittyvien kansallisten säännösten vaatimusten mukaisesti.
- Elintarvikealan toimijat, jotka eivät vaikuta elintarviketietoihin, eivät saa toimittaa elintarvikkeita, joiden ne tietävät tai olettavat, niiden tietojen perusteella, jotka niillä on ammatillisina hallussaan, olevan sovellettavan elintarviketietoja koskevan lainsäädännön ja asiaan liittyvien kansallisten säännösten vaatimusten vastaisia.

⁽¹⁾ Ks. julkaisu ”Guidelines for food donation” osoitteessa http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library_en

⁽²⁾ Pakastettavaksi tarkoitettu liha on pakastettava välittömästi valmistuksen jälkeen (asetus (EY) N:o 853/2004). Tämä sulkee hygieni- ja laatusyistä pois mahdollisuuden pakastaa sellaisia tuotteita, joiden säilyvyysaika on umpeutumassa.

⁽³⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1169/2011, annettu 25 päivänä lokakuuta 2011, elintarviketietojen antamisesta kuluttajille, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1924/2006 ja (EY) N:o 1925/2006 muuttamisesta sekä komission direktiivin 87/250/ETY, neuvoston direktiivin 90/496/ETY, komission direktiivin 1999/10/EY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/13/EY, komission direktiivien 2002/67/EY ja 2008/5/EY sekä komission asetuksen (EY) N:o 608/2004 kumoamisesta (EUVL L 304, 22.11.2011, s. 18).

⁽⁴⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1379/2013, annettu 11 päivänä joulukuuta 2013, kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1184/2006 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 kumoamisesta (EUVL L 354, 28.12.2013, s. 1).

- Elintarvikealan toimijat eivät saa vastuullaan olevissa yrityksissä muuttaa elintarvikkeen mukana seuraavia tietoja, jos tällainen muutos johtaisi loppukuluttajaa harhaan tai muutoin heikentäisi kuluttajansuojan tasoa ja loppukuluttajan mahdollisuuksia tehdä tietoon perustuvia valintoja. Elintarvikealan toimijat ovat vastuussa kaikista elintarvikkeen mukana seuraaviin elintarviketietoihin tekemistään muutoksista.
- Elintarvikealan toimijoiden on vastuullaan olevissa yrityksissä varmistettava niiden toimintaan liittyvien, elintarviketietoja koskevan lainsäädännön ja asiaan liittyvien kansallisten säännösten vaatimusten noudattaminen, ja niiden on tarkistettava, että tällaiset vaatimukset täyttyvät.

Miten pakolliset tiedot on annettava?

Valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta 12 artiklan 2 kohdassa täsmennetään, että pakolliset elintarviketiedot on esitettävä suoraan pakkauksessa tai siihen kiinnitetyssä etiketissä. Tietyissä tapauksissa nämä tiedot voidaan myös esittää elintarvikkeisiin liittyvissä kaupallisissa asiakirjoissa, kun voidaan taata, että tällaiset asiakirjat joko seuraavat sen elintarvikkeen mukana, jota ne koskevat, tai lähetetään ennen toimitusta tai samanaikaisesti sen kanssa. Mainitun asetuksen 8 artiklan 7 kohdan mukaan tietojen antaminen kaupallisissa asiakirjoissa on mahdollista seuraavissa tapauksissa: kun valmiiksi pakattu elintarvike on tarkoitettu loppukuluttajalle, mutta sitä pidetään kaupan vaiheessa, joka edeltää myyntiä loppukuluttajalle, tai kun se on tarkoitettu toimitettavaksi suurtilouksiin (valmistukseen, jalostamiseen tai pilkkomiseen).

Kaupallisissa asiakirjoissa toimitettavien tietojen lisäksi siinä uloimmassa pakkauksessa, jossa valmiiksi pakatut elintarvikkeet pannaan esille, kun niitä pidetään kaupan, on oltava seuraavat tiedot: elintarvikkeen nimi, vähimmäissäilyvyysaika tai viimeinen käyttöajankohta, erityiset säilytysolosuhteet ja/tai käyttöolosuhteet sekä elintarviketietojen antamisesta vastuullisen elintarvikealan toimijan nimi ja osoite (8 artiklan 1 kohdan mukaisesti).

Pakkaamattomien elintarvikkeiden osalta 44 artiklassa täsmennetään, mitkä tiedot on annettava ja miten ne on annettava. Artiklassa säädetään, että kun elintarviketta myydään loppukuluttajalle tai suurtilouksille pakkaamattomana tai kun elintarvike pakataan myyntipaikalla ostajan pyynnöstä taikka pakataan valmiiksi välitöntä myyntiä varten, 9 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettujen tietojen antaminen on pakollista. Tämä tarkoittaa sitä, että kuluttajalle on ilmoitettava, jos elintarvikkeen tai ruoan valmistuksessa on käytetty jotakin asetuksen liitteessä II lueteltua ainesosaa tai apuainetta tai liitteessä II luetellusta aineesta johdettua ainetta, joka aiheuttaa allergioita tai intoleransseja, ja jos sitä on edelleen lopputuotteessa vaikka muunnetussa muodossakin.

Lisäksi 44 artiklassa todetaan, että jäsenvaltiot voivat toteuttaa kansallisia toimenpiteitä, jotka koskevat tapoja, joilla allergeeneja koskevat tiedot (ja muut pakolliset EU:n säännöissä määrätyt tiedot, joita pakkaamattomia elintarvikkeita koskevassa kansallisessa lainsäädännössä edellytetään) on asetettava saataville, ja tarpeen mukaan niiden ilmaisu- ja esitystapoja. Jotkin jäsenvaltiot ovat antaneet erityisiä säännöksiä, joiden nojalla kauppoihin on sallittua ripustaa kylttejä, joissa sanotaan, että allergeeneista saa lisätietoa henkilökunnalta.

Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden osalta pakkaamattomia elintarvikkeita koskevat pakolliset tiedot voidaan vähittäismyynnissä ilmoittaa kaupalliseen tiedottamiseen käytettävien välineiden, kuten mainostaulujen tai julisteiden, avulla.

Yritysten välinen vs. yritykseltä kuluttajalle -myynti

Elintarvikealan toimijoiden, jotka toimittavat muille elintarvikealan toimijoille elintarvikkeita, joita ei ole tarkoitettu loppukuluttajalle tai suurtilouksille, on varmistettava, että nämä muut elintarvikealan toimijat saavat riittävästi tietoa, jotta ne voivat täyttää elintarviketietojen mukanaoloa ja oikeellisuutta koskevat velvollisuutensa (8 artiklan 2 kohdan mukaisesti) esimerkiksi antamalla nämä tiedot kaupallisissa asiakirjoissa, jos niitä ei ole elintarvikkeissa itsessään.

Kalastus- ja vesiviljelytuotteiden mukana annettavien erityisten kuluttajätietojen osalta niiden välittäminen varmistetaan tarvittaessa alakohtaisten jäljitettävyyssääntöjen avulla. Jalostettujen kalastus- ja vesiviljelytuotteiden sekä niistä saatujen raakavalmisteiden (jotka kuuluvat yhdistetyn nimikkeistön⁽¹⁾ koodeihin 1604 ja 1605) osalta noudatetaan asetuksen (EU) N:o 1169/2011 8 artiklan 2 kohdan mukaista yleissääntöä.

⁽¹⁾ Yhdistetty nimikkeistö (https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/calculation-customs-duties/what-is-common-customs-tariff/combined-nomenclature_en).

6.2 Vaikutukset ylijämmäruoan uudelleenjakeluun

6.2.1 Valmiiksi pakattuja elintarvikkeita koskevat tietovaatimukset

Riippumatta siitä, ostavatko kuluttajat elintarvikkeita vai toimitetaanko niitä ilmaiseksi lopullisille avustuksen saajille ruoka-avun tai muun elintarvikkeiden uudelleenjakomekanismin kautta, elintarvikkeissa on oltava vaaditut tiedot ja ne on annettava lopulliselle avustuksen saajalle elintarviketietojen antamista kuluttajille koskevien ja muiden asiaan liittyvien EU:n ja kansallisten sääntöjen mukaisesti. Kun lahjoitetuissa elintarvikkeissa on kaikkien lakisääteisten vaatimusten mukaiset merkinnät, elintarviketietojen antamista koskevat velvollisuudet voidaan täyttää helposti. Sen sijaan kun esimerkiksi valmistuksessa syntyy ruokaylijäämää esimerkiksi tuotteiden virheellisten merkintöjen ja/tai merkintävirheiden vuoksi, jolloin näitä elintarvikkeita ei voida myydä tavanomaisten vähittäismyyntikanavien kautta, tarvitaan selvennyksiä ja/tai on ryhdyttävä lisätoimiin sen varmistamiseksi, että lopullinen avustuksen saaja saa kaikki vaadittavat pakolliset tiedot.

Loppukuluttajan saataville asetettavien valmiiksi pakattujen elintarvikkeiden osalta EU:n säännöt edellyttävät, että kaikki pakolliset tiedot esitetään pakkauksessa tai siihen kiinnitetyssä etiketissä. Jos elintarvikkeiden virheellisiä merkintöjä ei voida korjata ennen niiden uudelleenjakelua, elintarviketiedoista vastuullisen elintarvikealan toimijan (ks. 8 artiklan 1 kohta) on annettava kaikki tarvittavat tiedot uudelleenjakelu- ja/tai hyväntekeväisyysorganisaatiolle. Näin varmistetaan, että jälkimmäinen voi täyttää elintarviketietojen antamista lopulliselle avustuksen saajalle koskevat velvollisuutensa. Jotkin jäsenvaltiot ovat laatineet ohjeita, joiden avulla voidaan varmistaa, että turvalliset ja syötäväksi kelpaavat elintarvikkeet, joista tulisi muutoin jätettä, voidaan jakaa uudelleen, ja samalla varmistaa, että lopullisella avustuksen saajalla on käytettävissään kaikki vaadittavat tiedot (ks. 9 artiklan 1 kohta), vaikka niitä ei esitetä suoraan elintarvikkeiden etiketissä. Jos merkintävirheellä voi olla kansanterveydellisiä seurauksia (esimerkiksi tuotteessa oleviin allergeeneihin liittyvien tietojen osalta), jäsenvaltiot voivat kuitenkin vaatia, että virhe korjataan kyseisen tuotteen etikettiin, ennen kuin se voidaan lahjoittaa.

6.2.2 Kielivaatimukset

Asetus (EU) N:o 1169/2011 edellyttää, että pakolliset elintarviketiedot esitetään kielellä, jota kuluttajat siinä jäsenvaltiossa, jossa elintarviketta pidetään kaupan, ymmärtävät helposti⁽¹⁾. Lisäksi ne jäsenvaltiot, joissa tuotetta pidetään kaupan, voivat vaatia tietyn kielen käyttöä⁽²⁾.

Käytännössä on siis käytettävä sen maan virallista kieltä (virallisia kieliä), jossa elintarviketta pidetään kaupan. Pakollisten tietojen antaminen vieraalla kielellä, jota kuluttaja ymmärtää helposti, on kuitenkin mahdollista. On paljon esimerkkejä siitä, että kuluttaja voi ymmärtää käsitteitä tai ilmauksia, vaikka ne eivät olisikaan tämän omalla äidinkielellä. Näissä tapauksissa merkintöjen muuttamisen vaatiminen olisi kohtuutonta.

Koska elintarviketuotteiden vieraskieliset etiketit voivat kuitenkin olla esteenä elintarvikkeiden uudelleenjakelulle, jotkin jäsenvaltiot ovat laatineet asiaa koskevia ohjeita.

6.2.3 Pakkaamattomia elintarvikkeita koskevat tietovaatimukset

On tärkeää, että kuluttajat saavat tarvittavat tiedot käyttämistään elintarvikkeista myös silloin, kun ne eivät ole valmiiksi pakattuja ja kun catering-palvelu tai (sosiaalinen) ravintola käsittelee, valmistaa ja laittaa ruokaa myöhempää kulutusta varten. Kuten jaksossa 6.1 on esitetty, näissä tapauksissa vaadittavat elintarviketiedot on rajattu allergeenien ja muiden kansallisten sääntöjen edellyttämien lisätietojen ilmoittamiseen.

Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 44 artiklan mukaan jäsenvaltiot voivat toteuttaa kansallisia toimenpiteitä, jotka koskevat tapoja, joilla allergeeneja koskevat tiedot (ja mahdolliset muut pakolliset tiedot) on asetettava saataville, ja tarpeen mukaan niiden ilmaisu- ja esitystapoja.

Jäsenvaltioilla on siis täydet valtuudet antaa kaikki tarvittavat säännöt sen varmistamiseksi, että elintarvikkeiden sisältämiä allergeeneja koskevat tiedot asetetaan uudelleenjakelu- ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden saataville ja niiden kautta kuluttajien saataville helposti ja tehokkaasti. Useimmat jäsenvaltiot ovat jo toteuttaneet tällaisia toimia.

⁽¹⁾ Kyseisen asetuksen 15 artikla. Tämä vaatimus ei ole uusi; se on esitetty ensimmäisen kerran kuluttajalle myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden merkintöjä, esillepanoa ja mainontaa koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 18 päivänä joulukuuta 1978 annetun neuvoston direktiivin 79/112/ETY 14 artiklassa (EYVL L 33, 8.2.1979, s. 1).

⁽²⁾ Asetuksen (EU) N:o 1169/2011 15 artiklan 2 kohta.

6.3 Päiväysmerkintä

6.3.1 Oikeudellinen tausta

Elintarvikkeiden etiketissä olevan päiväysmerkinnän tarkoituksena on auttaa kuluttajia käyttämään elintarvikkeita turvallisesti ja optimaalisesti. Päiväysmerkintä osoittaa, kuinka pitkän aikaa elintarviketta voi säilyttää määrättyissä säilytysolosuhteissa. EU-lainsäädännön keskeinen päiväysmerkintää koskeva säädös on elintarviketietojen antamisesta kuluttajille annettu asetus (EU) N:o 1169/2011.

Päiväysmerkintöjä on kahdentyyppisiä:

- "Parasta ennen", joka sopii useimmille elintarvikkeille ja osoittaa sen päivämäärän, johon saakka elintarvikkeen voidaan kohtuudella odottaa säilyttävän optimaalisen olomuotonsa asianmukaisesti säilytettynä. Se liittyy elintarvikkeen laatuun. Muutamit elintarvikkeet on vapautettu "parasta ennen" -päiväystä koskevasta vaatimuksesta, esimerkiksi tuoreet hedelmät, vihannekset, viinit, suola, sokeri, viinietikka ja purukumit.
- "Viimeinen käyttöajankohta", joka on merkittävä elintarvikkeisiin, jotka ovat mikrobiologisesti nopeasti pilaantuvia ja jotka todennäköisesti muodostavat jo lyhyen ajan kuluttua välittömän vaaran ihmisten terveydelle. "Viimeinen käyttöajankohta" liittyy turvallisuuteen: viimeisen käyttöajankohdan umpeututtua elintarviketta ei voida enää saattaa markkinoille, koska sitä ei pidetä enää turvallisena.

Sitä, kumpaa muotoa on käytettävä edellä mainittujen päiväysmerkintöjen yhteydessä, säännellään asetuksen (EU) N:o 1169/2011 liitteessä X.

Euroopan komissio on yhteistyössä EU:n jäsenvaltioiden kanssa tuottanut lehtisen ⁽¹⁾, jossa annetaan lisätietoja näiden kahden ajankohdan merkityksestä sekä termien käännökset kaikilla kansallisilla kielillä. Komissio on julkaissut myös infografiikan, joka auttaa selvittämään näiden käsitteiden merkitystä. Infografiikka sisältää myös hiljattain saatua tietoa siitä, miten kuluttajat ovat ymmärtäneet nämä termit ⁽²⁾. Jäsenvaltiot ja sidosryhmäorganisaatiot järjestävät lisäksi päiväysmerkintöihin liittyviä tiedotuskampanjoita ja kehittävät työkaluja, joiden avulla voidaan antaa ohjeita elintarvikealan toimijoille ja neuvoa kuluttajia elintarvikkeiden käsittelyssä ⁽³⁾.

6.3.2 Vaikutukset ylijäämäruoan uudelleenjakeluun

Sekä viimeisen käyttöajankohdan että parasta ennen -päiväyksen määrittäminen on elintarvikevalmistajien velvollisuus. Syötäviksi tarkoitettuja muniä lukuun ottamatta EU:n lainsäädännössä ei määrätä, miten päiväysmerkintä tulisi määrittää (ts. onko valittava viimeinen käyttöajankohta tai parasta ennen -merkintä vai säilyvyysajan pituus). Sellaisten elintarvikkeiden syöminen, joiden viimeinen käyttöajankohta on umpeutunut, voi aiheuttaa turvallisuuteen liittyviä huolenaiheita, kun taas niiden tuotteiden käyttäminen, joiden parasta ennen -päivämäärä on umpeutunut, on edelleen turvallista edellyttäen, että säilytysolosuhteita on noudatettu ja että pakkaus on ehjä. Parasta ennen -ajankohdan osalta valmistajat takaavat elintarvikkeiden laadun (kuten rapeuden, värin, maun jne.) ja merkinnöissä esitettyjen väitteiden (esimerkiksi elintarvikkeen C-vitamiinipitoisuutta koskevat ravitsemusväitteet) mukaisuuden vain parasta ennen -ajankohdan umpeutumiseen saakka.

Lahjoittaessaan elintarvikkeita, joihin on merkitty viimeinen käyttöajankohta, elintarvikkeiden lahjoittajien on varmistettava, että näitä tuotteita ruokapankeille ja muille hyväntekeväisyysorganisaatioille toimitettaessa säilytysaika on vielä riittävä pitkä, jotta ne voidaan jakaa, ja että loppukuluttaja voi käyttää ne turvallisesti ennen merkittyä viimeistä käyttöajankohtaa. Jotkin jäsenvaltiot ovat antaneet erityisiä sääntöjä vähimmäissäilyvyysajasta, joka on oltava vielä jäljellä, kun elintarvikkeita annetaan lahjoitettavaksi ⁽⁴⁾.

Sellaisten elintarvikkeiden kaupan pitäminen, joiden vähimmäissäilyvyysaika (ts. parasta ennen -päiväys) on umpeutunut, on EU:n sääntöjen mukaan sallittua, kunhan nämä elintarvikkeet ovat edelleen turvallisia eikä niiden esillepano ole harhaanjohtavaa. Kaikissa elintarvikeketjun vaiheissa on sallittua saattaa markkinoille elintarvikkeita, joiden vähimmäissäilyvyysaika on umpeutunut. On elintarvikealan toimijan (esimerkiksi vähittäismyyjän) vastuulla varmistaa, että elintarvike on yhä turvallinen ihmisravinnoksi ja että kuluttajille ilmoitetaan asianmukaisesti, että kyseisen tuotteen parasta ennen -päiväys on umpeutunut (tällaiset tuotteet voidaan esimerkiksi laittaa esille erikseen vähimmäissäilyvyysajan umpeutumisesta kertovin merkein varustettuina).

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fw_lib_best_before_fi.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/food/safety/docs/fw_eu_actions_date_marking_infographic_fi.pdf

⁽³⁾ Tanska:

päiväysmerkintää koskeva "päättöksestakopuu" http://ec.europa.eu/food/sites/food/files/safety/docs/fw_lib_da_mind-the-date_decision-tree.pdf

⁽⁴⁾ Esimerkiksi Ranskassa mallisopimus, jossa määrätään elintarvikkeiden lahjoittamista koskevista järjestelyistä teollisuuden ja hyväntekeväisyysorganisaatioiden välillä (määritelty 11 päivänä helmikuuta 2016 annetun lain n:o 2016-138 nojalla), edellyttää, että elintarvikevalmistajat ja vähittäismyyjät lahjoittavat sellaisia viimeisellä käyttöajankohdalla merkittyjä elintarvikkeita, joiden säilyvyysaika on vielä vähintään 48 tuntia, kun ne toimitetaan ruokapankeille ja muille hyväntekeväisyysorganisaatioille.

Tietyt jäsenvaltiot rajoittavat tai jopa kieltävät sellaisten elintarvikkeiden kaupan pitämisen, joiden parasta ennen -päiväys on umpeutunut. Tämä aiheuttaa ruokajätettä, jonka syntyminen voitaisiin välttää ⁽¹⁾. Tällaiset käytännöt, jotka rajoittavat elintarvikkeiden hyödyntämistä ja uudelleenjakelua, voivat johtua siitä, ettei ole selvää, kuinka kauan parasta ennen -päiväyksen jälkeen tiettyä elintarviketta saa pitää kuluttajien saatavilla, tai siitä, että halutaan noudattaa päiväysmerkinnän tekemisestä vastuullisen elintarvikealan toimijan antamia tietoja. Joillakin elintarvikealan toimijoilla voi myös olla omia sisäisiä vaatimuksia siitä, kauanko parasta ennen -päiväyksen umpeutumisen jälkeen tuotetta saa jakaa uudelleen ihmisravinnoksi, kun otetaan huomioon esimerkiksi kyseisen tuotteen laatumääritykset.

Helpottaakseen sellaisten elintarvikkeiden uudelleenjakelua, joiden parasta ennen -päiväys on umpeutunut, joidenkin jäsenvaltioiden kansalliset viranomaiset ovat laatineet toimijoille lisäohjeita siitä, mitä sellaisia elintarvikkeita ruokapankit ja muut hyväntekeväisyysorganisaatiot voivat hyödyntää tai jakaa uudelleen, joiden parasta ennen -päiväys on umpeutunut. Ohjeet sisältävät myös viitteelliset määräjat kunkin elintarvikekategorian säilyvyydelle ⁽²⁾. Viranomaiset kuitenkin korostavat, että ohjeet ovat vain suuntaa-antavia ja että on arvioitava tapauskohtaisesti, voidaanko niitä elintarvikkeita, joiden parasta ennen -päiväys on umpeutunut, jakaa uudelleen. Jos on syytä uskoa, ettei elintarvike sovellu enää ihmisravinnoksi, sitä ei tule jakaa uudelleen. Asianmukaiset säilytysolosuhteet ja pakkauksen eheys on varmistettava aina.

6.3.3 Munat: päiväysmerkintäsäännöt ja uudelleenjakelukäytännöt

EU:n kaupan pitämistä koskevien sääntöjen mukaan A-luokan muniin (eli syötäviin muniin) on merkittävä parasta ennen -päiväys, joka on 28 päivää muninnasta ⁽³⁾. EU:n elintarvikehygieniasäännöissä ⁽⁴⁾ tarkennetaan lisäksi, että munat on toimitettava kuluttajalle enintään 21 päivän kuluessa muninnasta. Tämä tarkoittaa sitä, että kun munia ei voida enää myydä vähittäiskaupassa 21 päivän kuluttua, kuluttajilla, jotka ostavat munia siihen mennessä, on vielä viikko aikaa olla varmoja ostamiensa munien laadusta ja tuoreudesta.

Elintarvikejätteen ehkäisemiseksi vähittäismyyjät voivat myydä munia 21 päivän aikarajan jälkeen munanjalostusteollisuudelle ⁽⁵⁾ munatuotteiden valmistusta varten ja/tai käsitellä munat (riittävällä lämpökäsittelyllä), jotta näitä munia voidaan hyödyntää. Samalla perusteella munia voidaan 21 päivän aikarajan umpeutumisen jälkeen antaa elintarvikkeiden uudelleenjakeluun edellyttäen, että vastaanottava elintarvikealan toimija (kuten hyväntekeväisyysorganisaatio) käsittelee munat (riittävällä lämpökäsittelyllä niiden turvallisuuden varmistamiseksi), ennen kuin ne toimitetaan kuluttajien saataville.

7. VEROTUSTA KOSKEVAT SÄÄNNÖT

Kun ylijäämäruokaa siirretään lahjoittajilta ruokapankeille ja muille hyväntekeväisyysjärjestöille, voi aiheutua arvonlisäverovaikutuksia.

Muut verotusjärjestelyt (kuten verovähennykset ja verohelpotukset) voivat toimia taloudellisina kannustimina elintarvikkeiden lahjoittamiseen. Ne voivat siten edistää syötäväksi kelpaavan ylijäämäruoan uudelleenjakelua ja ehkäistä ruokajätteen syntymistä.

7.1 Arvonlisävero (ALV)

Arvonlisäveroa säännellään EU:n tasolla arvonlisäverodirektiivillä ⁽⁶⁾, joka on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä. EU:n jäsenvaltioissa sovellettava arvonlisäverolainsäädäntö voi joskus vaikuttaa elintarvikkeiden lahjoittamiseen, koska sen katsotaan estävän ylijäämäruoan siirtämisen lahjoittajien, ruokapankkien ja muiden hyväntekeväisyysjärjestöjen välillä ⁽¹⁾. Mukauttamalla ilmaiseksi luovutettaviin tavaroihin sovellettavia sääntöjä (arvonlisäverodirektiivin 16 ja 74 artiklan nojalla) jäsenvaltiot voivat helpottaa ylijäämäruoan lahjoittamista hyväntekeväisyyteen.

⁽¹⁾ Comparative study on EU Member States' legislation and practices on food donations, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, 2014.

⁽²⁾ Ks. esimerkiksi Belgian elintarviketurvallisuusvirasto Circulaire relative aux dispositions applicables aux banques alimentaires et associations caritatives, helmikuu 2017; Italia – hyviä käytäntöjä koskeva opas hyväntekeväisyysjärjestöille, Caritas Italiana, Fondazione Banco Alimentare Onlus, maaliskuu 2016.

⁽³⁾ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 soveltamista koskevasta yksityiskohtaisista säännöistä munien kaupan pitämisen vaatimusten osalta 23 päivänä kesäkuuta 2008 annetun komission asetuksen (EY) N:o 589/2008 2 artiklassa (EUVL L 163, 24.6.2008, s. 6).

⁽⁴⁾ Asetus (EY) N:o 853/2004 (liite III, X jakso, I luvun 3 kohta).

⁽⁵⁾ EU:n eläinperäisiä elintarvikkeita koskevien hygieniasääntöjen mukaan vähittäismyyjät voivat toimittaa munia toiseen laitokseen, jos ne noudattavat kaikkia asetuksen (EY) N:o 853/2004 säännöksiä (mukaan luettuna kansallisten viranomaisten hyväksyntä) tai jos toimittamista pidetään ”marginaalisena, rajoitettuna ja paikallisena” ja jos sitä säännellään kansallisin toimenpitein, jotka on ilmoitettu Euroopan komissiolle. Ks. lisätietoja jaksosta 5.2.

⁽⁶⁾ Neuvoston direktiivi 2006/112/EY, annettu 28 päivänä marraskuuta 2006, yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä (EUVL L 347, 11.12.2006, s. 1).

EU:n arvonlisäverokomitea antoi 7. joulukuuta 2012 ohjeet⁽¹⁾, joiden tarkoituksena on varmistaa arvonlisäverodirektiivin yhtenäinen soveltaminen EU:n jäsenvaltioissa. Ohjeissa paneudutaan etenkin 16 ja 74 artiklan soveltamiseen elintarvikkeiden lahjoittamisen yhteydessä:

”Arvonlisäverokomitea katsoo yksimielisesti, että kun verovelvollinen lahjoittaa elintarvikkeita köyhille ilmaiseksi, sitä on pidettävä vastikkeellisena tavaroiden luovuttamisena arvonlisäverodirektiivin 16 artiklan ensimmäisen kohdan mukaisesti, ellei tämänkaltaisen lahjoittaminen täytä jäsenvaltioiden asettamia ehtoja, joiden nojalla sitä voitaisiin pitää arvonlisäverodirektiivin 16 artiklan toisessa kohdassa tarkoitettuna vähäarvoisena lahjana.

Lisäksi arvonlisäverokomitea katsoo yksimielisesti, että kun tällaista lahjoittamista on pidettävä vastikkeellisena tavaroiden luovuttamisena, veron perusteena on lahjoitettujen tavaroiden (tai samanlaisten tavaroiden) ostohinta (tai ostohinnan puuttuessa tavaroiden omakustannushinta), jota tarkistetaan näiden tavaroiden kunnan mukaan lahjoituksen suoritushetkellä arvonlisäverodirektiivin 74 artiklassa säädetyn mukaisesti.”

Arvonlisäverosääntöjen soveltamistapoja elintarvikkeiden uudelleenjakeluun EU:n jäsenvaltioissa

Joissakin jäsenvaltioissa arvonlisäveroa maksetaan vain vähän tai sitä ei makseta lainkaan, kun elintarvikkeita lahjoitetaan ruokapankeille. Näiden jäsenvaltioiden kansalliset viranomaiset katsovat, että kansallisen lainsäädännön osaksi saatetun arvonlisäverodirektiivin 74 artiklan mukaisesti lahjoitettujen elintarvikkeiden, joiden parasta ennen -päivämäärä tai viimeinen käyttöajankohta on lähellä, arvo on hyvin pieni tai olematon. Sitä vastoin toiset jäsenvaltiot katsovat, että lahjoitettavaksi soveltuvan tuotteen hinta on sama kuin sen ostohinta tavaramaisissa kaupallisissa liiketoimissa. Tällöin arvonlisävero siis lasketaan kaupallisen hinnan mukaan, mikä vaikuttaa elintarvikkeiden lahjoittamiseen kielteisesti⁽²⁾.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) elintarvikkeiden lahjoittamista koskevan lainsäädännön ja sitä koskevien käytäntöjen vertailevan tutkimuksen tulokset osoittavat, että useimmat tutkimukseen mukaan otetut jäsenvaltiot⁽³⁾ eivät peri arvonlisäveroa, kun elintarvikkeita lahjoitetaan ruokapankeille, jos tietyt ehdot täyttyvät. ETSK:n tutkimuksen ja jäsenvaltioiden asiantuntijoiden komissiolle toimittamien tietojen mukaan Alankomaat, Belgia, Italia, Kreikka, Kroatia, Portugali, Puola, Saksa ja Tanska ovat ottaneet omaan kansalliseen verolainsäädäntönsä erityisiä säännöksiä elintarvikkeiden lahjoittamiseen liittyvien arvonlisäverotuksellisten kysymysten ratkaisemiseksi. Yhdistyneessä kuningaskunnassa useimpien elintarvikkeiden verokanta on nolla, mutta on poikkeuksia, joista peritään normaali vero (eli 20 prosentin arvonlisävero). Tällaisia tuotteita ovat muun muassa makeiset, suklaakeksit ja perunalastut. Käytännössä useimpien elintarvikkeiden, jotka Yhdistyneessä kuningaskunnassa lahjoitetaan hyväntekeväisyyteen, verokanta on nolla, jolloin yritys voi lahjoittaa ne ilman että niitä pitää ottaa huomioon verotuksessa. Espanjassa ja Ruotsissa ei ole arvonlisäveroa koskevia erityisiä säännöksiä elintarvikkeiden lahjoittamisen osalta.

Lisäselvennyksiä EU:n lainsäädäntöön

Vastauksessaan Euroopan parlamentin kysymykseen⁽⁴⁾ komissio on ilmaissut näkemyksensä, etteivät veroesteet saisi estää elintarvikkeiden lahjoittamista ruokapankeille ja muille hyväntekeväisyysorganisaatioille. EU:n arvonlisäverokomitean antamien ohjeiden mukaisesti komissio suosittelee, että elintarvikkeiden lahjoittamisesta perittävän arvonlisäveron määrittämisessä tavaroiden hintaa olisi tarkistettava olosuhteiden ja sen mukaan, missä kunnossa tavarat ovat lahjoitushetkellä. Kun lahjoitetaan elintarvikkeita, joiden parasta ennen -päiväys tai viimeinen käyttöajankohta on lähellä, tai kun elintarvikkeet eivät sovellu enää myyntiin mutta niiden käyttö on silti turvallista, jäsenvaltioiden olisi otettava nämä olosuhteet huomioon määrittäessään maksettavaa arvonlisäveroa, jonka verokanta voi olla jopa nolla silloin, kun elintarvikkeet ovat käytännössä arvottomia⁽⁵⁾.

7.2 Verotukselliset kannustimet

Jotkin jäsenvaltiot pyrkivät edistämään elintarvikkeiden lahjoittamista verovähennysten avulla. Toiset jäsenvaltiot tukevat uudelleenjakelujärjestelmiä antamalla verohyvytyksiä.

⁽¹⁾ Hyväksytyt arvonlisäverokomitean ohjeet ovat saatavilla osoitteessa:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/resources/documents/taxation/vat/key_documents/vat_committee/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf

⁽²⁾ *Review of EU legislation and policies with implications on food waste*, EU FUSIONS, 15. kesäkuuta 2015.

<https://www.eu-fusions.org/index.php/about-food-waste/283-food-waste-policy-framework>

⁽³⁾ Belgia, Espanja, Italia, Kreikka, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Tanska, Unkari ja Yhdistynyt kuningaskunta. *Comparative study on EU Member States' legislation and practices on food donations* (vertaileva tutkimus EU:n jäsenvaltioiden elintarvikkeiden lahjoittamiseen liittyvästä lainsäädännöstä ja siihen liittyvistä käytännöistä), Euroopan talous- ja sosiaalikomitea, 2014.

⁽⁴⁾ E-009571/2014 (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getAllAnswers.do?reference=E-2014-009571&language=EN>)

⁽⁵⁾ Tämä suositus on seurausta keskusteluista, joita komissio on käynyt jäsenvaltioiden kanssa vähäosaisille lahjoitettavien elintarvikkeiden arvonlisäveron määrittämisestä.

Muutamassa jäsenvaltiossa (kuten Espanjassa, Portugalissa ja Ranskassa) käytössä olevat verokannustimet ovat osoittautuneet tehokkaaksi tavaksi kannustaa teollisuutta lahjoittamaan ylijäämäruokaa. Ranskassa 60 prosenttia ⁽¹⁾ ja Espanjassa 35 prosenttia lahjoitettujen elintarvikkeiden nettokirjanpitoarvosta voidaan hakea yrityksen verohyvitykseksi, mikä tarkoittaa sitä, että elintarvikkeiden lahjoittajat voivat vähentää tuloihinsa perustuvista yhtiöveroista kyseisen prosenttiosuuden lahjoitettujen elintarvikkeiden arvosta. Myös ETSK:n tekemä tutkimus osoittaa, että valtaosassa muita tutkittuja jäsenvaltioita elintarvikkeiden lahjoittamista voidaan pitää verotuksessa vähennyskelpoisena kuluna ja että sillä voidaan pienentää verotettavaa tuloa (tiettyjen, jäsenvaltion mukaan vaihtelevien rajojen ja kynnysarvojen mukaan). ETSK toteaa, että Portugalissa on käytössä korotettu verovähennys, jossa lahjoittajat voivat vähentää jopa 140 prosenttia elintarvikkeiden lahjoitushetken arvosta edellyttäen, että elintarvikkeita käytetään sosiaaliseen tarkoitukseen (kuten ruokapankkeihin toimitettavaksi). Lisäksi vähennyksen ylärajaksi on määritetty 8/1 000 lahjoittajan liikevaihdosta.

8. MUUT EU-OHJELMAT

8.1 Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD)

Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (FEADin) tavoitteena on lieventää köyhyyden pahimpia muotoja tarjoamalla EU:n vähävaraisimmille muuta kuin taloudellista tukea. FEADista voidaan antaa elintarvikkeina tai perushyödykkeinä (vaatteet, jalkineet, hygieniatuotteet jne.) annettavaa apua, ja sen kautta voidaan kehittää vähävaraisimpien sosiaalista osallisuutta edistäviä toimia.

FEADin täytäntöönpanosta eli avun jakamisesta tai sosiaaliseen osallistumiseen liittyvien toimien toteuttamisesta vastaavat kaikissa jäsenvaltioissa kumppaniorganisaatiot, jotka ovat joko julkisia tahoja tai voittoa tavoittelemattomia yhteisöjä.

Kumppaniorganisaatioiden jakamat elintarvikkeet voidaan hankkia FEADin varoilla, mutta ne voidaan myös lahjoittaa. FEAD-toimenpideohjelmasta voidaan rahoittaa sellaista elintarvikkeiden lahjoittamista, jossa elintarvikkeet lahjoitetaan kumppaniorganisaatiolle ja jaetaan vähävaraisimmille ilmaiseksi. Kulut, joita kumppaniorganisaatioille koituu lahjoitettavien elintarvikkeiden hakemisesta lahjoittajalta sekä niiden kuljetuksesta, säilytyksestä ja jakamisesta vähävaraisimmille, voidaan kattaa FEADin varoista. Tällä tavalla FEAD voi osaltaan vähentää ruokajätettä. FEAD voi tukea myös kumppaniorganisaatioiden järjestämiä tiedotustoimia, jotka on suunnattu mahdollisille lahjoittajille.

Mahdollisuudesta rahoittaa elintarvikelahjoituksia on määrättävä vastaavassa FEAD-toimenpideohjelmassa. Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 223/2014 ⁽²⁾ vahvistetaan, että kumppaniorganisaatioille korvataan niille aiheutuneet tosiasialliset ja maksetut kulut ⁽³⁾. Komissio on kuitenkin ehdottanut useita muutoksia asetukseen (EU) N:o 223/2014 osana 14 päivänä syyskuuta 2016 annettua ehdotusta, joka koskee varainhoitoasetuksen tarkistusta (COM(2016) 605 final). Yksi muutoksista (jos se hyväksytään) antaa jäsenvaltioille mahdollisuuden käyttää myös yksinkertaistettuja kustannusvaihtoehtoja elintarvikelahjoitusten rahoittamisessa. Tämän seurauksena jäsenvaltiot voivat määrittää kiinteähintaisia kustannuksia, kertakorvauksia tai yksikkökustannuksia ja käyttää niitä lahjoitetut elintarvikkeet kerääville ja jakaville kumppaniorganisaatioille suoritettavien maksujen perusteena.

Komissio on perustanut FEAD-verkoston, jonka kautta FEADin sidosryhmät voivat vaihtaa kokemuksia ja hyviä käytäntöjä. Kumppaniorganisaatiot voivat siis vaihtaa elintarvikkeiden lahjoittamiseen liittyviä kokemuksiaan tällä foorumilla: <http://ec.europa.eu/feadnetwork>

8.2 Maataloustuotteiden yhteiset markkinajärjestelyt

EU:n markkinoiden hallinnointijärjestelmä (osa ”maalouden yhteisiä markkinajärjestelyjä”) tukee hedelmä- ja vihannesaalaa aktiivisesti. Laaja-alaisia tavoitteita on neljä: alan kilpailukyvyyn ja markkinasuuntautuneisuuden parantaminen; tuottajien tuloihin kohdistuvien, kriisien aiheuttamien vaihtelujen vähentäminen; hedelmien ja vihannesten kulutuksen lisääminen EU:ssa ja ympäristöystävällisten viljely- ja tuotantomenetelmien käytön lisääminen.

Jotta viljelijät hyötyisivät hedelmä- ja vihannesaalan järjestelyistä, heitä kehoitetaan liittymään tuottajaorganisaatioihin, jotka saavat tukea toimenpideohjelmien täytäntöönpanoon kansallisen strategian pohjalta.

⁽¹⁾ Raja on 0,5 prosenttia yrityksen liikevaihdosta.

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 223/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014, vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahastosta (EUVL L 72, 12.3.2014, s. 1).

⁽³⁾ Ks. asetuksen (EU) N:o 223/2014 26 artiklan 2 kohdan d alakohta.

Maataloustuotteiden yhteisten markkinajärjestelyjen mukaisten kriisinehkäisy- ja hallintatoimien avulla tuottajaorganisaatiot voivat poistaa tietyn määrän hedelmiä ja vihanneksia markkinoilta. Koska hedelmien ja vihannesten tuotannossa on merkittävää vaihtelua ja koska tuotteet ovat kausikohtaisia ja nopeasti pilaantuvia, takaisinvetojärjestelyt helpottavat mahdollisesti syntyvän markkinaylijäämän hallintaa. Rahoitustuki myönnetään unionin varoista täysimääräisesti, jos markkinoilta poistettavat hedelmät ja vihannekset annetaan ilmaiseen jakeluun hyväntekeväisyysorganisaatioiden kautta (rajana on viisi prosenttia kunkin tuottajaorganisaation kaupan pitämästä tuotantomäärästä). Jäsenvaltiot voivat kuitenkin pyynnöstä antaa tällaisia tuotteita vastaanottaville hyväntekeväisyysorganisaatioille ja laitoksille luvan pyytää lopullisilta vastaanottajilta korvausta.

EU:n lainsäädännössä etusijalla on ilmainen jakelu (markkinoilta poistettavat tuotteet, jotka annetaan hyväntekeväisyyteen) muihin käyttökohteisiin nähden, ja sitä varten annettava taloudellinen tuki on suurempi. Kun hedelmiä ja vihanneksia poistetaan markkinoilta muihin käyttökohteisiin (esimerkiksi käytettäväksi muuna kuin elintarvikkeena, kuten komposteissa, lannoitteena, energiantuottamiseen jne.), unionin taloudellinen tuki on rajattu 50 prosenttiin (tai tietyissä olosuhteissa 60 prosenttiin) tosiasiallisista syntyneistä kustannuksista. Tämänkaltaisen hedelmien ja vihannesten poistaminen markkinoilta on siis eräänlaista organisoitua lahjoittamista lopullisille vastaanottajille.

Markkinoilta poistettujen hedelmien ja vihannesten ilmainen jakelu koskee seuraavia edunsaajia: jäsenvaltioiden hyväksymät hyväntekeväisyysjärjestöt ja -säätiöt, rangaistuslaitokset, oppilaitokset, lasten lomaleirit sekä jäsenvaltioiden nimeämät sairaalat ja vanhainkodit.

Näiden edunsaajien on ryhdyttävä kaikkiin tarvittaviin toimiin, joilla varmistetaan, että tätä kautta jaetut määrät tulevat näiden laitosten tavallisesti ostamien määrien lisäksi ja että niillä on riittävästi tilaa säilyttää vastaanotetut tuotteet.

Yhteisiä markkinajärjestelyjä koskevien sääntöjen mukaan markkinoilta poistettuja hedelmiä ja vihanneksia voidaan myös jalostaa ilmaista jakelua varten. Tällöin ilmaisen jakelun edunsaajat voivat suorittaa hedelmien ja vihannesten jalostajille maksun luontoissuorituksena, kunhan jäsenvaltion tasolla on käytössä säännöt, joilla varmistetaan, että jalostetut tuotteet on tarkoitettu lopullisille vastaanottajille.

EU-rahoituksen lähteen ja käytön mainostamiseksi tarkoitetut erityismerkinnät ovat myös suunnitteilla. Tähän tarkoitukseen myönnettävän suuremman rahoitusosuuden myötä unionin painopiste markkinoilta poistettavien tuotteiden suunnittamisessa on selvästi se, että hyväntekeväisyysorganisaatiot ja muut jäsenvaltioiden hyväksymät laitokset jakavat nämä tuotteet uudestaan vähäosaisille.

8.3 Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteiset markkinajärjestelyt

Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisten markkinajärjestelyjen yhtenä päätavoitteena on edistää meren elollisten luonnonvarojen kestävää hyödyntämistä. Tähän tavoitteeseen pyrittäessä keskeisiä toimijoita ovat tuottajajärjestöt.

Tässä yhteydessä kaksi täydentävää tavoitetta ovat välttää ja vähentää ei-toivottuja saaliita mahdollisimman paljon ja hyödyntää niitä parhaalla mahdollisella tavalla, jos niitä ei voida välttää. EU:n yhteisen kalastuspolitiikan mukaisten säilyttämistavoitteiden saavuttamiseksi ja valikoivien kalastustapojen käytön kannustamiseksi tietyihin kalalajeihin sovelletaan säilyttämisen vähimmäisviitekokoja. Näiden lajien osalta säilyttämisen vähimmäisviitekokoja pienempiä saaliita ei saa käyttää suoraan ihmisravinnoksi. Tällaisia saaliita saa kuitenkin käyttää muihin tarkoituksiin, kunhan se ei johda markkinoiden luomiseen alimittaisille kaloille.

Tuottajaorganisaatioiden toinen tärkeä tehtävä on mukauttaa tuotantoa markkinoiden vaatimuksiin. Kun pyyntitoimet suunnitellaan markkinoiden kysynnän mukaan siten, että maihin tuodulle saaliille on aina jakelutie markkinoille, tuottajaorganisaatiot voivat varmistaa, että kalastajat saavat parhaan mahdollisen tuoton, ja samalla rajoittaa ruokajätteen syntymistä.

Yhteisten markkinajärjestelyjen vuonna 2014 tehdyn tarkistuksen jälkeen alalla on luovuttu useimmista kompensointitoimista markkinoilta poistamisen yhteydessä. Jotta voidaan varmistaa uuden järjestelmän sujuva vaiheittainen käyttöönotto, on kuitenkin otettu käyttöön väliaikainen toimi⁽¹⁾, jonka nojalla kalastusalan tuottajaorganisaatiot voivat poistaa tuotteita markkinoilta, kun markkinahinta on liian pieni, vuoden 2018 loppuun saakka. Tätä taloudellista tukea myönnetään tietyillä ehdoilla, joissa esimerkiksi edellytetään, että tuotteet palautetaan markkinoille ihmisravinnoksi (maksua vastaan tai ilmaiseksi).

Vaikka yhteisillä markkinajärjestelyillä ei varsinaisesti edistetä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden lahjoittamista, niissä ei kuitenkaan suljeta tätä vaihtoehtoa pois. Kalastustuotteiden tarjoamista ihmisravinnoksi rajoitetaan ainoastaan niiden tuotteiden osalta, jotka ovat säilyttämisen vähimmäisviitekokojen mukaiset, ja kaupan pitämisen yhteisillä vaatimuksilla, kun tuotteet tarjotaan ensimmäistä kertaa myyntiin tai myydään ensimmäisen kerran. Tätä rajoitusta ei sovelleta vesiviljelytuotteisiin.

⁽¹⁾ Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta ja neuvoston asetusten (EY) N:o 2328/2003, (EY) N:o 861/2006, (EY) N:o 1198/2006 ja (EY) N:o 791/2007 sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1255/2011 kumoamisesta 15 päivänä toukokuuta 2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 508/2014 67 artikla (EUVL L 149, 20.5.2014, s. 1).

Viitteet

(BE) "Circulaire relative aux dispositions applicables aux banques alimentaires et associations caritatives", Agence Fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire, FAVV-AFSCA, 8.2.2017.

http://www.favv-afsca.be/denreesalimentaires/circulaires/_documents/2017-02-08_Circ-ob_Banquesalimentaires_FR_V3_clean.pdf

"Comparative study on EU Member States' legislation and practices on food donations". Euroopan talous- ja sosiaaliko- mitea, kesäkuu 2014.

http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/comparative-study-on-eu-member-states-legislation-and-practices-on-food-donation_finalreport_010714.pdf

"Counting the Cost of Food Waste: EU food waste prevention. 10th Report of Session 2013–14" European Union Com- mittee, House of Lords, UK.

<http://www.parliament.uk/documents/lords-committees/eu-sub-com-d/food-waste-prevention/154.pdf>

European Hospitality Industry Guidelines to Reduce Food Waste and Recommendations to Manage Food Donations. HOTREC Hospitality Europe, 2017.

"Every Meal Matters – Food donation guidelines". FoodDrinkEurope/EuroCommerce / Euroopan ruokapankkien keskus- järjestö – pysyvän kasvi-, eläin-, elintarvike- ja rehukomitean hyväksymä, 2016.

http://www.fooddrinkeurope.eu/uploads/publications_documents/6194_FoodDrink_Europe_Every_Meal_Matters_screen.pdf

(FI) "Foodstuffs donated to Food Aid", elintarviketurvallisuusvirasto EVIRA, 21.5.2013.

<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:902211/ATTACHMENT02.pdf>

"Food Redistribution in the Nordic Region, Experiences and results from a pilot study" (TemaNord, 2014)

<http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:784307/FULLTEXT01.pdf>

"Food Redistribution in the Nordic Region: Phase II: Identification of best practice models for enhanced food redistribu- tion" (TemaNord, 2016)

<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A902211&dswid=-1064>

(FR) "Entreprises du secteur alimentaire: Guide pratique et réglementaire pour donner aux associations d'aide alimen- taire", DRAAF Rhône-Alpes.

http://draaf.auvergne-rhone-alpes.agriculture.gouv.fr/IMG/pdf/Guide_dons_alimentaires_-_20-septembre-1_cle0124ef.pdf

(FR) "Guide to Good Hygiene Practices in the distribution of foods by charity organisations", French Federation of Food Banks, 2011.

(FR) Elintarvikejätteen syntymisen torjumista koskeva laki n:o 2016-138, 11. helmikuuta 2016, JORF n:o 0036, 12. helmikuuta 2016

<https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000032036289&dateTexte=&categorieLien=id>

(FR) Keskinäinen sopimusmalli elintarvikkeiden lahjoittamisesta vähittäiskauppayrityksen ja hyväksytyn ruoka-apujärjes- tön välillä maatalous- ja merikalastuslain L. 230-6 artiklaa soveltaen (Convention de dons de denrées alimentaires entre un commerce de détail alimentaire et une association d'aide alimentaire habilitée en application de l'article L. 230-6 du code rural et de la pêche maritime) (ks. <http://agriculture.gouv.fr/don-alimentaire-un-modele-de-convention-entre-distributeurs-et-associations>)

"Review of EU legislation and policies with implications on food waste", FUSIONS, kesäkuu 2015.

<https://www.eu-fusions.org/index.php/publications/267-analysing-food-waste-policies-across-the-eu-28>

"Hospitality Food Surplus Redistribution Guidelines", FUSIONS, September 2015

<http://www.eu-fusions.org/phocadownload/feasibility-studies/Hospitality/Hospitalty%20Food%20Surplus%20Redistribution%20Guideline.pdf>

(IT) Laki n:o 166, 19. elokuuta 2016. "Elintarviketuotteiden ja lääkkeiden lahjoittamista ja jakelua sosiaaliseen yhteisvastuuseen liittyviin tarkoituksiin ja jätteen syntymisen rajoittamista koskevat toimet" ("Disposizioni concernenti la donazione e la distribuzione di prodotti alimentare e farmaceutici a fini di solidarietà sociale e per la limitazione degli sprechi"). Gazzetta Ufficiale della Repubblica Italiana. No. 202, 30. elokuuta 2016

<http://www.gazzettaufficiale.it/eli/gu/2016/08/30/202/sg/pdf>

(IT) Manual of Good Practices for Charitable Organisations, Caritas Italiana, the Fondazione Banco Alimentare O.N.L.U.S., 2016

(NL) Food Safety Handbook, Association of Dutch food banks, 2016

(PT) Procedures to be adopted for restaurants/catering services/events; Procedures for food donated by large establishments; Frequently Asked Questions – NGO DariAcordar with ASAE (elintarviketurvallisuudesta ja taloudellisesta turvallisuudesta vastaava viranomainen) ja DGAV (eläinterveydestä vastaava viranomainen)

Ks. myös "kansalliset/alakohtaiset elintarvikkeiden lahjoitusta koskevat lisäohjeet" osoitteessa:

http://ec.europa.eu/food/safety/food_waste/library/index_en.htm

LIITE 1

Yhteenvetotaulukko elintarvikkeiden lahjoittamisen kannalta oleellisista säännöksistä ⁽¹⁾

Yleinen elintarvikeasetus	Asetus (EY) N:o 178/2002	— Tätä asetusta sovelletaan kaikkiin elintarvikealan toimijoihin, jotka saattavat elintarvikkeita markkinoille, mukaan luettuina uudelleenjakeluorganisaatiot ja muut hyväntekeväisyysorganisaatiot (3 artiklan 2 kohta). — Kaikkien elintarvikeketjun toimijoiden on varmistettava, että elintarvikkeet täyttävät yleisen elintarvikeasetuksen vaatimukset (17 artiklan 1 kohta). — Elintarvikealan toimija on vastuussa elintarvikeasetuksen kaikkien (esimerkiksi elintarviketurvallisuutta, elintarvikehygieniää ja kuluttajille annettavia elintarviketietoja koskevien) vaatimusten noudattamisesta vastuullaan olevassa elintarvikeketjun osassa toteutettavien toimien osalta (17 artikla). — Asetuksen 14 artiklassa säädetään keskeiset elintarviketurvallisuutta koskevat vaatimukset, joita kaikkien toimijoiden on noudatettava. — Yleisen elintarvikeasetuksen 18 artiklassa otetaan käyttöön jäljitettävyyden käsite. — Yksityiseen kotikäyttöön ja elintarvikkeiden kulutukseen liittyvät toimet eivät kuulu asetuksen soveltamisalaan (1 artiklan 3 kohta).
Elintarvikehygieniapaketti	— Asetus (EY) N:o 852/2004 — Asetus (EY) N:o 853/2004	— Kaikkien elintarvikealan toimijoiden on noudatettava elintarvikehygieniaan liittyviä EU:n sääntöjä. — Elintarvikkeiden turvallisuus on varmistettava koko elintarvikeketjussa alkutuotannosta lähtien. — Kylmäketjun säilyttäminen on tärkeää sellaisten, erityisesti pakastettujen elintarvikkeiden osalta, joita ei voida turvallisesti varastoida huoneenlämmössä. — Hyviä hygieniakäytäntöjä ja HACCP-periaatteisiin perustuvia menettelyjä (mikäli tarpeen) on noudatettava koko elintarvikeketjun laajuudelta. — Eläinperäisten elintarvikkeiden jakeluun/lahjoittamiseen sovelletaan erityisiä vaatimuksia.

⁽¹⁾ Taulukko perustuu Euroopan talous- ja sosiaalikomitean esitykseen "Comparative study on EU Member States' legislation and practices on food donations" (Bio by Deloitte, 7. heinäkuuta 2014).

		— Hygieniasääntöjä on sovellettava vain yrityksiin, mikä käsitteellisesti edellyttää tiettyä toiminnan jatkuvuutta ja tietynasteista järjestäytyneisyyttä (asetuksen (EY) N:o 852/2004 johdanto-osan 9 kappale).
Elintarvikkeiden merkin- nät ja säilyvyys	Asetus (EU) N:o 1169/2011	— Elintarvikealan toimijoiden on merkittävä tuotteisiin parasta ennen -päiväys tai viimeinen käyttöajankohta. — EU:n lainsäädännön nojalla sellaisten elintarvikkeiden myynti on sallittu, joiden parasta ennen -päiväys on umpeutunut (mutta sellaisten tuotteiden jakelua, joiden viimeinen käyttöajankohta on umpeutunut, ei pidetä turvallisena, ja se on siksi kielletty). — Elintarviketietoja koskevia sääntöjä sovelletaan vain yrityksiin, mikä käsitteellisesti edellyttää tiettyä toiminnan jatkuvuutta ja tietynasteista järjestäytyneisyyttä (johdanto-osan 15 kappale).
Arvonlisäverosäännöt	Direktiivi 2006/112/EY Arvonlisäverokomitean 97. kokouksen perusteella laaditut ohjeet ⁽¹⁾	— Direktiivin 2006/112/EY nojalla lahjoitettavaksi tarkoitetuista elintarvikkeista on maksettava arvonlisävero, jos lahjoittajan oston yhteydessä maksama arvonlisävero on vähennetty (16 artikla). — Veron peruste on lahjoitushetken mukainen ostohinta mukautettuna näiden tavaroiden kuntoon lahjoitushetkellä (74 artikla). — Komissio suosittelee, että sellaisten elintarvikkeiden yhteydessä, joiden parasta ennen -päiväys on lähestymässä, jäsenvaltioiden olisi katsottava, että elintarvikkeiden arvo, jonka perusteella arvonlisävero lasketaan, olisi varsin pieni, jopa lähes nolla silloin, kun elintarvikkeet ovat käytännössä arvottomia.
Virallinen valvonta	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 854/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä (EUVL L 139, 30.4.2004, s. 206) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004, annettu 29 päivänä huhtikuuta 2004, rehu- ja elintarvikelain-säädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta (EUVL L 165, 30.4.2004, s. 1)	— Ihmisravinnoksi tarkoitettuja eläinperäisiä tuotteita valmistavien laitosten tarkastukset. — Elintarvike- ja rehulainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi tehtävät tarkastukset.

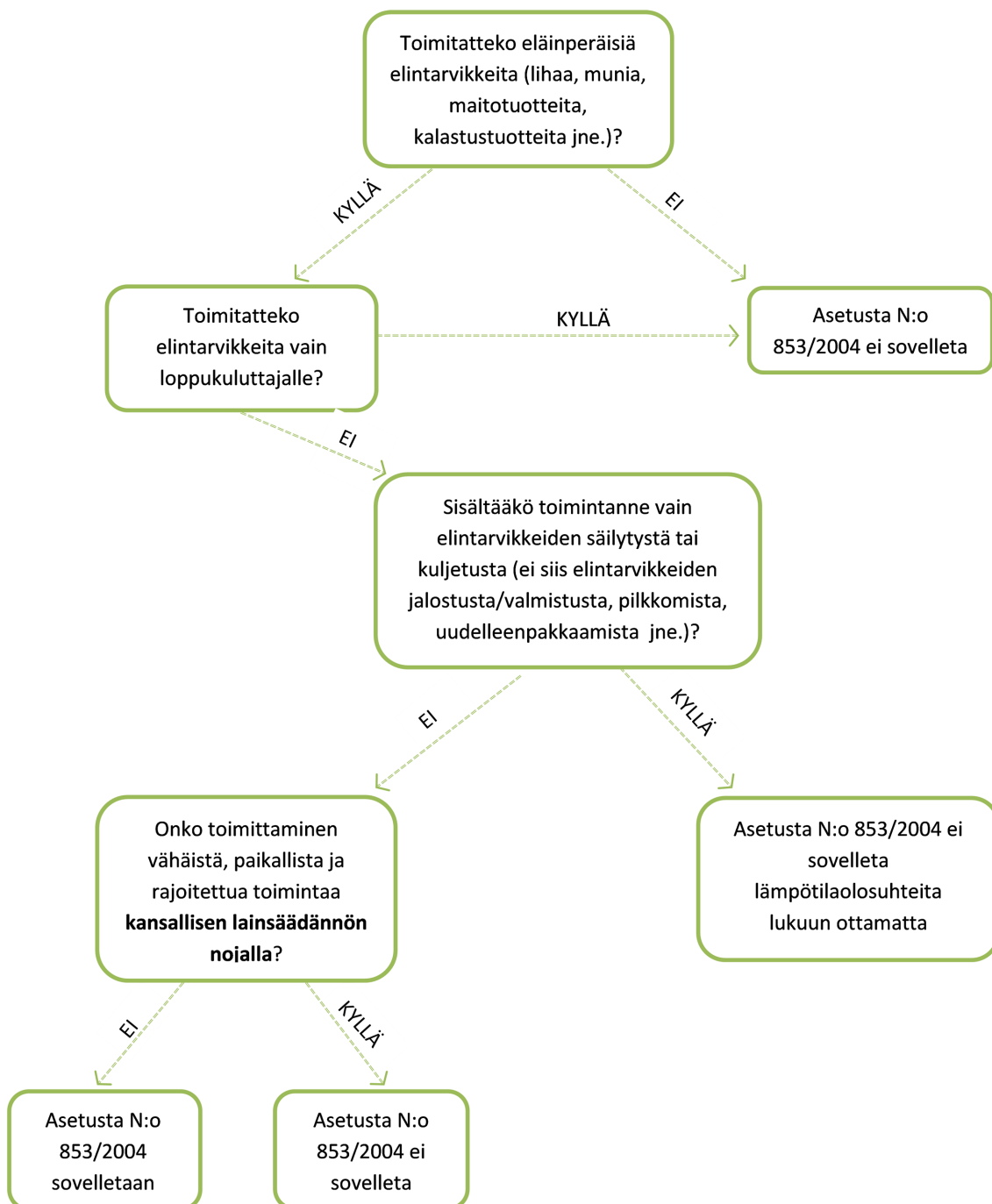
	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/625, annettu 15 päivänä maaliskuuta 2017, virallisesta valvonnasta ja muista virallisista toimista, jotka suoritetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön ja eläinten terveyttä ja hyvinvointia, kasvien terveyttä ja kasvinsuojeluaineita koskevien sääntöjen soveltamisen varmistamiseksi, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 999/2001, (EY) N:o 396/2005, (EY) N:o 1069/2009, (EY) N:o 1107/2009, (EU) N:o 1151/2012, (EU) N:o 652/2014, (EU) 2016/429 ja (EU) 2016/2031, neuvoston asetusten (EY) N:o 1/2005 ja (EY) N:o 1099/2009 ja neuvoston direktiivien 98/58/EY, 1999/74/EY, 2007/43/EY, 2008/119/EY ja 2008/120/EY muuttamisesta ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 854/2004 ja (EY) N:o 882/2004, neuvoston direktiivien 89/608/ETY, 89/662/ETY, 90/425/ETY, 91/496/ETY, 96/23/EY, 96/93/EY ja 97/78/EY ja neuvoston päätöksen 92/438/ETY kumoamisesta (virallista valvontaa koskeva asetus) (EUVL L 95, 7.4.2017, s. 1)	— Koskee virallista valvontaa ja muita toteutettavia virallisia toimia, joilla varmistetaan elintarvike- ja rehulainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia sekä kasvien terveyttä ja kasvinsuojelutuotteita koskevien sääntöjen noudattaminen. Uusia sääntöjä aletaan soveltaa asteittain, ja soveltamisen pääasiallinen alkamisajankohta on 14. joulukuuta 2019.
Jätepuitedirektiivi	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/98/EY, annettu 19 päivänä marraskuuta 2008, jätteistä ja tiettyjen direktiivien kumoamisesta (EUVL L 312, 22.11.2008, s. 3)	— Direktiivissä määritetään jätteen synnyn ehkäisy jätehierarkian ensimmäiseksi vaiheeksi ja määrätään jäsenvaltiot laatimaan jätteen synnyn ehkäisyohjelmia. — Jätepuitedirektiivin muutosehdotuksessa (COM(2015) 595 final) vahvistetaan, että elintarvikejätteen synnyn ehkäisy on osa yleistä jätteen syntymisen ehkäisyä koskevaa politiikkaa. Direktiivissä jäsenvaltioita kehoitetaan vähentämään elintarvikejätettä kaikissa toimitusketjun vaiheissa, seuraamaan elintarvikejätteen määrää ja raportoitmaan siitä joka toinen vuosi. — Komissio kehittää menetelmää, jolla mitataan elintarvikejätteen määrää, jäsenvaltioiden puoltavan lausunnon perusteella.
Tietoyhteiskuntapalvelut (etenkin sähköinen kaupankäynti)	Direktiivi 2000/31/EY	— Vaikuttaa sisämarkkinoiden toimivuuteen varmistamalla tietoyhteiskuntapalvelujen vapaan liikkuvuuden jäsenvaltioiden välillä. — Lähentää tietoyhteiskuntapalveluja koskevia tiettyjä kansallisia sääntöjä, jotka liittyvät esimerkiksi välittäjien vastuuseen. — Täydentää unionin lainsäädäntöä, jota sovelletaan tietoyhteiskuntapalveluihin, rajoittamatta kuitenkaan EU:n ja jäsenvaltioiden säännöissä määritettyä suojelun tasoa etenkin kansanterveyden ja kuluttajien etujen osalta, mikäli tämä ei rajoita vapautta tarjota tietoyhteiskuntapalveluja.

Maataloustuotteiden yhteiset markkinajärjestelyt	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1308/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 922/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 671)	34 artiklan 4 kohta (hyväntekeväisyyteen suunnatut markkinoiltapoistot) Tällaisia markkinoiltapoistoja pidetään tällä hetkellä järjestäytyneenä lahjoittamisena ilmaiseksi lopullisille vastaanottajille. Asiaan liittyvä lainsäädäntö mahdollistaa suuremman tuen ilmaiselle jakelulle (hyväntekeväisyyteen suunnatut markkinoiltapoistot) kuin muihin käyttötarkoituksiin suunnatuille markkinoiltapoistoille. EU-rahautuksen lähteen ja käytön mainostamiseksi tarkoitetut erityismerkinnät ovat myös suunnitteilla. Markkinoilta poistettujen tuotteiden osalta ensisijaista on selvästi se, että apu suunnataan vähäosaisille hyväntekeväisyysorganisaatioiden ja jäsenvaltioiden hyväksymien muiden laitosten kautta. Markkinoilta poistettujen tuotteiden muut käyttötavat ovat vaihtoehtoja ilmaiselle jakelulle.
Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteiset markkinajärjestelyt	Asetus (EU) N:o 1379/2013	34 artiklan 2 kohta (kaupan pitämistä koskevat yhteiset vaatimukset). Kalastustuotteita, jotka eivät täytä kaupan pitämistä koskevia yhteisiä vaatimuksia (eivätkä säilyttämisen vähimmäisviitekokoja), ei saa tarjota suoraan ihmisravinnoksi. Muut käyttötavat ovat sallittuja.
Yhteistä kalastuspolitiikkaa koskevat valvontasäännöt	Asetus (EY) N:o 1224/2009	58 artiklassa säädetään erityisistä jäljitettävyysovaatimuksista, joita sovelletaan kalastus- ja vesiviljelytuotteisiin.
Vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahasto (FEAD)	Asetus (EU) N:o 223/2014	— FEAD-toimenpideohjelmasta voidaan rahoittaa sellaista elintarvikkeiden lahjoittamista, jossa elintarvikkeet lahjoitetaan kumppaniorganisaatiolle (julkiselle taholle tai voittoa tuottamattomalle organisaatiolle) ja jaetaan vähävaraisimmille ilmaiseksi. — Lahjoitettavien elintarvikkeiden hakemisesta lahjoittajalta sekä niiden kuljetuksesta, säilytyksestä ja jakamisesta vähävaraisimmille koituvat kulut voidaan kattaa FEADin varoista. — Myös mahdollisille elintarvikkeiden lahjoittajille suunnattuja tiedotuskampanjoita voidaan tukea.

(¹) Sisältyvät ohjeluuettelon (ks. s. 165), joka on osoitteessa http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/vat/key_documents/vat_committee/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf

LIITE 2

Päätöksentekopuu: Pitääkö elintarvikkeita hyväntekeväisyysorganisaatiolle/ruokapankille lahjoittavan vähittäismyyjän tai hyväntekeväisyysorganisaation/ruokapankin noudattaa asetusta (EY) N:o 853/2004?

IV

(Tiedotteet)

EUROOPAN UNIONIN TOIMIELINTEN, ELINTEN, TOIMISTOJEN JA
VIRASTOJEN TIEDOTTEET

EUROOPAN KOMISSIO

Euron kurssi ⁽¹⁾

24. lokakuuta 2017

(2017/C 361/02)

1 euro =

Rahayksikkö	Kurssi	Rahayksikkö	Kurssi
USD Yhdysvaltain dollaria	1,1761	CAD Kanadan dollaria	1,4875
JPY Japanin jeniä	133,95	HKD Hongkongin dollaria	9,1803
DKK Tanskan kruunua	7,4433	NZD Uuden-Seelannin dollaria	1,7008
GBP Englannin punttaa	0,89303	SGD Singaporen dollaria	1,6023
SEK Ruotsin kruunua	9,6475	KRW Etelä-Korean wonia	1 327,81
CHF Sveitsin frangia	1,1613	ZAR Etelä-Afrikan randia	16,1396
ISK Islannin kruunua		CNY Kiinan juan renminbiä	7,8022
NOK Norjan kruunua	9,3883	HRK Kroatian kunaa	7,5130
BGN Bulgarian leviä	1,9558	IDR Indonesian rupiaa	15 937,33
CZK Tšekin korunaa	25,583	MYR Malesian ringgitä	4,9849
HUF Unkarin forinttia	308,53	PHP Filippiinien pesoa	60,801
PLN Puolan zlotya	4,2403	RUB Venäjän ruplaa	67,6090
RON Romanian leuta	4,6013	THB Thaimaan bahtia	39,035
TRY Turkin liiraa	4,3751	BRL Brasilian realia	3,8022
AUD Australian dollaria	1,5117	MXN Meksikon pesoa	22,4841
		INR Intian rupiaa	76,5790

⁽¹⁾ Lähde: Euroopan keskuspankin ilmoittama viitekurssi.

Teollisuuden päästöistä annetun direktiivin 2010/75/EU 32 artiklan 6 kohdan mukaisesta Tšekin muutettua kansallista siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ilmoituksesta annetun komission päätöksen hyväksyminen

(2017/C 361/03)

Komissio hyväksyi 20. lokakuuta 2017 komission päätöksen C(2017) 6985 teollisuuden päästöistä (yhtenäistetty ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja vähentäminen) 24 päivänä marraskuuta 2010 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/75/EU ⁽¹⁾ 32 artiklan 6 kohdan mukaisesta Tšekin muutettua siirtymäsuunnitelmaa koskevasta ilmoituksesta.

Kyseinen asiakirja on saatavissa seuraavalla verkkosivulla:

<https://circabc.europa.eu/w/browse/36205e98-8e7a-47d7-808d-931bc5baf6ee>

⁽¹⁾ EUVL L 334, 17.12.2010, s. 17.

V

(Ilmoitukset)

HALLINNOLLISET MENETTELYT

EUROOPAN KOMISSIO

Ehdotuspyyntö 2018 – EAC/A05/2017**Erasmus+-ohjelma**

(2017/C 361/04)

1. Johdanto ja tavoitteet

Tämä ehdotuspyyntö perustuu unionin koulutus-, nuoriso- ja urheiluohjelman "Erasmus+" perustamisesta annettuun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 1288/2013 ⁽¹⁾ sekä Erasmus+-ohjelman vuosien 2017 ja 2018 työohjelmiin. Erasmus+-ohjelma kattaa vuodet 2014–2020. Erasmus+-ohjelman yleiset ja erityiset tavoitteet luetellaan asetuksen 4, 5, 11 ja 16 artiklassa.

2. Toimet

Tämä ehdotuspyyntö kattaa seuraavat Erasmus+-ohjelman toimet:

Avaintoimi 1 – oppimiseen liittyvä henkilöiden liikkuvuus

- Henkilöiden liikkuvuus koulutus- ja nuorisoalalla
- Erasmus Mundus -ohjelman yhteiset maisteritutkinnot

Avaintoimi 2 – innovointia ja hyvien käytäntöjen vaihtoa edistävä yhteistyö

- Strategiset kumppanuushankkeet koulutus- ja nuorisoalalla
- Tietoyhteenliittymät
- Alakohtaiset osaamisyhteenliittymät
- Kapasiteetin vahvistaminen korkea-asteen koulutuksen alalla
- Kapasiteetin vahvistaminen nuorisoalalla

Avaintoimi 3 – politiikan uudistamisen tuki

- Jäsennelty vuoropuhelu: Nuorten ja nuorisoalan päättäjien tapaamiset

Jean Monnet –toiminnot

- Jean Monnet -oppituolit
- Jean Monnet -moduulit
- Jean Monnet -osaamiskeskukset
- Jean Monnet -tuki yhdistyksille
- Jean Monnet -verkostot
- Jean Monnet –hankkeet

⁽¹⁾ EUVL L 347, 20.12.2013, s. 50.

Urheilu

- Yhteistyökumppanuudet
- Pienet yhteistyökumppanuudet
- Voittoa tavoittelemattomat eurooppalaiset urheilutapahtumat

3. Valintakelpoisuus

Kaikki julkiset tai yksityiset elimet, jotka toimivat koulutuksen, nuorison tai urheilun alalla, voivat hakea rahoitusta Erasmus+-ohjelmasta. Lisäksi nuorisoryhmät, jotka ovat aktiivisesti mukana nuorisotyössä mutteivät välttämättä nuorisjärjestössä, voivat hakea rahoitusta nuorten ja nuorisotyöntekijöiden oppimiseen liittyvän liikkuvuuden sekä nuorisolaan strategisten kumppanuushankkeiden puitteissa.

Seuraavat ohjelmamaat voivat osallistua täysimääräisesti kaikkiin Erasmus+-ohjelman toimiin ⁽¹⁾:

- Euroopan unionin jäsenvaltiot,
- EFTA-/ETA-maat: Islanti, Liechtenstein ja Norja,
- EU:n ehdokasmaat: Turkki ja entinen Jugoslavian tasavalta Makedonia

Lisäksi tietyt Erasmus+-ohjelman toimet ovat avoinna kumppanimaiden organisaatioille.

Lisätietoja osallistumisesta saa Erasmus+-ohjelmaoppaasta.

Brittiläisten hakijoiden osalta: Huomatkaa, että avustuskelpoisuusperusteiden on täyttyvä avustuksen *koko* keston aikana. Jos Yhdistynyt kuningaskunta eroaa EU:sta avustuskauden aikana eikä ole tehnyt EU:n kanssa sopimusta, jolla nimenomaan varmistetaan, että brittiläiset hakijat ovat edelleen avustuskelpoisia, hakija ei enää saa EU:lta rahoitusta (vaikka hakija mahdollisesti jatkaisi osallistumista hankkeeseen) tai hakijaa voidaan vaatia poistumaan hankkeesta.

4. Määrärahat ja hankkeiden kesto

Tämän ehdotuspyynnön täytäntöönpano edellyttää seuraavien ehtojen täyttymistä:

- Vuoden 2018 talousarvioesityksen mukaiset määrärahat ovat käytettävissä budjettiviranomaisen hyväksyttyä vuoden 2018 talousarvion, tai jos talousarviota ei hyväksytty, väliaikaisten kahdestoistaosien järjestelmän mukaisesti.
- Unionin lainsäätäjä hyväksyy vuosia 2018–2020 koskevat monivuotiset maaohjelmat ilman merkittäviä muutoksia.

Tämän ehdotuspyynnön rahoitukseen on varattu yhteensä noin 2 490,9 miljoonaa euroa:

Koulutus:	2 253,2 miljoonaa	euroa ⁽²⁾
Nuoriso:	188,2 miljoonaa	euroa
Jean Monnet:	12,1 miljoonaa	euroa
Urheilu:	37,4 miljoonaa	euroa

Ehdotuspyyntöön varatut määrärahat ja niiden jakautuminen annetaan ohjeellisina tietoina, ja niitä voidaan muuttaa Erasmus+-ohjelman vuotuisten työohjelmien muuttamisen yhteydessä. Mahdollisia hakijoita pyydetään tarkastelemaan säännöllisesti Erasmus+-ohjelman vuotuisia työohjelmia ja niihin tehtäviä muutoksia, jotka julkaistaan osoitteessa

http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/more_info/awp/index_en.htm

Sivustolta löytyvät tiedot kuhunkin ehdotuspyynnössä mainittuun toimeen varattavista määrärahoista.

⁽¹⁾ Jean Monnet -toimintoihin voivat osallistua organisaatiot kaikkialta maailmasta.

⁽²⁾ Tähän määrään sisältyvät korkeakoulutuksen kansainvälisen ulottuvuuden rahoitukseen suunnatut varat (yhteensä 328 miljoonaa euroa).

Myönnettävän tuen määrä ja hankkeiden kesto vaihtelee mm. sen mukaan, millaisesta hankkeesta on kyse ja kuinka monta kumppania hankkeeseen osallistuu.

5. Määräaika hakemusten jättämiselle

Kaikki seuraavassa esitetyt hakemusten jättämisen määräajat päättyvät klo 12.00 (keskipäivällä) Brysselin aikaan.

Avaintoimi 1	
Henkilöiden liikkuvuus nuorisoalalla	1. helmikuuta 2018
Henkilöiden liikkuvuus korkea-asteen koulutuksen alalla	1. helmikuuta 2018
Henkilöiden liikkuvuus ammatillisen, yleissivistävän ja aikuiskoulutuksen alalla	1. helmikuuta 2018
Henkilöiden liikkuvuus nuorisoalalla	26. huhtikuuta 2018
Henkilöiden liikkuvuus nuorisoalalla	4. lokakuuta 2018
Erasmus Mundus -ohjelman yhteinen maisteriohjelma	15. helmikuuta 2018
Avaintoimi 2	
Strategiset kumppanuushankkeet nuorisoalalla	1. helmikuuta 2018
Strategiset kumppanuushankkeet koulutusalalla	21. maaliskuuta 2018
Strategiset kumppanuushankkeet nuorisoalalla	26. huhtikuuta 2018
Strategiset kumppanuushankkeet nuorisoalalla	4. lokakuuta 2018
Tietoyhteenliittymät	28. helmikuuta 2018
Alakohtaiset osaamisyhteenliittymät	28. helmikuuta 2018
Kapasiteetin vahvistaminen korkea-asteen koulutuksen alalla	8. helmikuuta 2018
Kapasiteetin vahvistaminen nuorisoalalla	8. maaliskuuta 2018
Avaintoimi 3	
Nuorten ja nuorisoalan päättäjien tapaamiset	1. helmikuuta 2018
	26. huhtikuuta 2018
	4. lokakuuta 2018
Jean Monnet -toiminnot	
Oppitulosit, moduulit, osaamiskeskukset, tuki yhdistyksille, verkostot, hankkeet	22. helmikuuta 2018
Urheilualan toimet	
Yhteistyökumppanuudet	5. huhtikuuta 2018
Pienet yhteistyökumppanuudet	5. huhtikuuta 2018
Voittoa tavoittelemattomat eurooppalaiset urheilutapahtumat	5. huhtikuuta 2018

Yksityiskohtaiset ohjeet hakemusten jättämisestä saa Erasmus+-ohjelman oppaasta.

6. Lisätiedot

Tätä ehdotuspyyntöä koskevat yksityiskohtaiset ehdot, painopisteet mukaan luettuina, löytyvät Erasmus+-ohjelman oppaasta seuraavasta internet-osoitteesta:

http://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/resources/programme-guide_fi

Erasmus+-ohjelman opas on erottamaton osa tätä ehdotuspyyntöä, ja siinä esitetty osallistumis- ja rahoitusehdot koskevat täysimääräisesti tätä ehdotuspyyntöä.

KILPAILUPOLITIIKAN TOTEUTTAMISEEN LIITTYVÄT MENETTELYT

EUROOPAN KOMISSIO

Ilmoitus talouden toimijoille – Uusi hakukierros tiettyjen teollisuus- ja maataloustuotteiden yhteisen tullitariffin autonomisten tullien suspendoimiseksi

(2017/C 361/05)

Talouden toimijoille ilmoitetaan, että komissio on vastaanottanut yksipuolisia tariffisuspensioita ja autonomisia tariffikiintiöitä koskevassa komission tiedonannossa (2011/C 363/02) ⁽¹⁾ vahvistettujen hallinnollisten järjestelyjen mukaisia hakemuksia vuoden 2018 heinäkuun kierrokselle.

Luettelo tuotteista, joille tullisuspensiota haetaan, on nyt nähtävissä tulliliittoa koskevalla komission temaattisella verkkosivustolla ⁽²⁾ Europa-palvelimella.

Talouden toimijoille ilmoitetaan myös, että komissiolle kansallisten tullihallintojen kautta toimitettavien uusia hakemuksia koskevien vastalauseiden määräaika päättyy 12. joulukuuta 2017. Tullitaloustyöryhmän on määrä kokoontua kyseisenä päivänä.

Toimijoita kehoitetaan tutustumaan luetteloon säännöllisesti pysyäkseen selvillä hakemusten tilasta.

Lisätietoja yksipuolisten tullisuspensioiden menettelystä on Europa-palvelimella seuraavalla sivustolla:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_duties/tariff_aspects/suspensions/index_en.htm

⁽¹⁾ EUVL C 363, 13.12.2011, s. 6.

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/susp/susp_home.jsp?Lang=en

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä
(Asia M.8644 – AXA / NN Group / Portfolio)
Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)
(2017/C 361/06)

1. Komissio vastaanotti 17. lokakuuta 2017 neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004⁽¹⁾ 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä.

Ilmoitus koskee seuraavia yrityksiä:

- Lindisfarne S.L. (Espanja), joka kuuluu yhtymään AXA SA (AXA, Ranska)
- ESI One SARL (Ranska), joka kuuluu yhtymään AXA
- Alterimmo Europe SARL (Ranska), joka kuuluu yhtymään AXA
- REI Spain B.V. (Alankomaat), joka kuuluu yhtymään NN Group N.V. (NN, Alankomaat)
- Portfolio (Espanja).

AXA ja NN hankkivat välillisesti sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yhteisen määräysvallan Espanjassa sijaitsevaan sijoitusalkkuun (Portfolio).

Keskittymä toteutetaan ostamalla osakkeita.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- Lindisfarne S.L. hallinnoi suoraan omistamaansa kiinteistöomaisuutta ja johtaa tytäryhtiöitä, jotka pitävät hallussaan sen Espanjassa olevaa kiinteistöomaisuutta
- ESI One SARL omistaa kiinteistösalkkuja/kiinteistöjä
- Alterimmo Europe SARL omistaa kiinteistösalkkuja/kiinteistöjä
- REI Spain B.V. hankkii, pitää hallussaan, hallinnoi ja myy kiinteistöjä ja muuta omaisuutta, joka voi olla tulonlähde, osallistuu sellaisten muiden yhtiöiden tai yritysten hallinnointiin tai vastaa sellaisten muiden yhtiöiden tai yritysten hallinnoinnista, joilla on samanlaiset tavoitteet, sekä tarjoaa takauksia ja vakuuksia muille yhtymään kuuluville yrityksille tai kolmansien osapuolten puolesta
- Portfolio koostuu 34 opiskelija-asuntolasta 17 kaupungissa Espanjassa.

3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Asiaa koskeva lopullinen päätös tehdään kuitenkin vasta myöhemmin.

Asia soveltuu mahdollisesti käsiteltäväksi menettelyssä, joka on esitetty komission tiedonannossa yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 nojalla⁽²⁾.

4. Komissio pyytää kolmansia osapuolia esittämään ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolla 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautuksissa on aina käytettävä seuraavaa viitettä:

M.8644 – AXA / NN Group / Portfolio

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

⁽²⁾ EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5.

Huomautukset voidaan lähettää komissiolle sähköpostitse, faksilla tai postitse. Yhteystiedot:

Sähköposti: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksi +32 22964301

Postiosoite:

European Commission

Directorate-General for Competition

Merger Registry

1049 Bruxelles/Brussel

BELGIQUE/BELGIË

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä
(Asia M.8518 – MDP/HPS/Nevada/Towergate)
Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)
(2017/C 361/07)

1. Komissio vastaanotti 18. lokakuuta 2017 neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 ⁽¹⁾ 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä.

Ilmoitus koskee seuraavia yrityksiä:

- HPS Investment Partners, LLC (HPS, Yhdysvallat)
- Ardonagh Group Limited (Ardonagh, Yhdistynyt kuningaskunta), joka on HPS:n määräysvallassa
- Madison Dearborn Partners, LLC (MDP, Yhdysvallat)
- Nevada Investment Holdings 2 Limited (Nevada 2, Caymansaaret), joka on MDP:n määräysvallassa.

HPS ja MDP hankkivat sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yhteisen määräysvallan yrityksissä Ardonagh (mukaan lukien Towergate) ja Nevada 2.

Keskittymä toteutetaan ostamalla arvopapereita.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- HPS: yhdysvaltalainen sijoitusyritys, jolla on sijoituksia eri toimialoilla, mukaan lukien vakuutuksenvälitysyrityksissä.
- Ardonagh: käyttää määräysvaltaa yrityksissä Towergate Insurance Limited (Towergate), Autonet Insurance Services Ltd (Autonet), Price Forbes & Partners Limited (Price Forbes), Ryan Direct Group (RDG) ja Chase Templeton Limited (Chase Templeton). Kaikki nämä ovat vakuutuksenvälitysyrityksiä, jotka toimivat etupäässä vahinkovakuutuslalla Yhdistyneessä kuningaskunnassa.
- MDP: yhdysvaltalainen pääomasijoitusyritys, jolla on sijoituksia eri toimialoilla, mukaan lukien vakuutuksenvälitysyrityksissä.
- Nevada 2: Caymansaarilla perustettu yksityinen holdingyhtiö, joka on MDP:n ja HPS:n sijoitusyhtiö ja joka pitää hallussaan yrityksiä The Broker Network Limited ja Countrywide Insurance Management Limited (yhdessä "Broker Network"). Broker Network on brittiläinen pienten paikallisten riippumattomien vakuutusmeklareiden välitysjärjestelmä, joka tarjoaa kaupallista ja yksilöllistä vakuutussuojaa Yhdistyneessä kuningaskunnassa.

3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Asiaa koskeva lopullinen päätös tehdään kuitenkin vasta myöhemmin.

Asia soveltuu mahdollisesti käsiteltäväksi menettelyssä, joka on esitetty komission tiedonannossa yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 nojalla ⁽²⁾.

4. Komissio pyytää kolmansiä osapuolia esittämään ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolla 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautuksissa on aina käytettävä seuraavaa viitettä:

M.8518 – MDP/HPS/Nevada/Towergate

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

⁽²⁾ EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5.

Huomautukset voidaan lähettää komissiolle sähköpostitse, faksilla tai postitse. Yhteystiedot:

Sähköposti: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksi: +32 22964301

Postiosoite:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Ennakoilmoitus yrityskeskittymästä**(Asia M.8671 – BP/Bridas/Axion)****Yksinkertaistettuun menettelyyn mahdollisesti soveltuva asia****(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)**

(2017/C 361/08)

1. Komissio vastaanotti 19. lokakuuta 2017 neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004⁽¹⁾ 4 artiklan mukaisen ilmoituksen ehdotetusta yrityskeskittymästä.

Ilmoitus koskee seuraavia yrityksiä:

- BP plc (Yhdistynyt kuningaskunta)
- Bidas Corporation (Brittiläiset Neitsytsaaret), joka on yritysten Bidas Energy Holdings Ltd ja China National Offshore Oil Corporation yhteisessä määräysvallassa
- Axion Energy Holding SL (Espanja), joka on tällä hetkellä yrityksen Bidas Corporation yksinomaisessa määräysvallassa.

BP plc (BP) ja Bidas Corporation (Bidas) hankkivat sulautuma-asetuksen 3 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetun yhteisen määräysvallan yrityksessä Axion Energy Holding SL (Axion).

Keskittymä toteutetaan ostamalla osakkeita.

2. Kyseisten yritysten liiketoiminnan sisältö on seuraava:

- BP toimii raakaöljyn ja maakaasun etsinnän, tuotannon ja markkinoinnin alalla, öljytuotteiden, petrokemian tuotteiden ja niihin liittyvien tuotteiden jalostuksen, toimituksen ja kuljetuksen alalla sekä vaihtoehtoisen energian alalla.
- Bidas toimii välillisesti raakaöljyn ja maakaasun etsinnän, kehittämisen, tuotannon, kuljetuksen ja markkinoinnin alalla, öljytuotteiden markkinoinnin ja kuljetuksen alalla, maakaasun keräämisen, käsittelyn, jalostuksen ja jakelun alalla, sähkövoiman tuotannon, porauksen ja porausreikien huoltopalvelujen alalla sekä polttoaineiden, voiteluaineiden ja niihin liittyvien petrokemian johdannaistuotteiden jalostuksen, tuotannon ja myynnin alalla.
- Axion toimii raakaöljyn jalostuksen sekä öljytuotteiden ja öljyjohdannaisten myynnin alalla Argentiinassa, Uruguayssa ja Paraguayssa.

3. Komissio katsoo alustavan tarkastelun perusteella, että ilmoitettu keskittymä voi kuulua sulautuma-asetuksen soveltamisalaan. Asiaa koskeva lopullinen päätös tehdään kuitenkin vasta myöhemmin. Asia soveltuu mahdollisesti käsiteltäväksi menettelyssä, joka on esitetty komission tiedonannossa yksinkertaistetusta menettelystä tiettyjen keskittymien käsittelemiseksi neuvoston asetuksen (EY) N:o 139/2004 nojalla⁽²⁾.

4. Komissio pyytää kolmansia osapuolia esittämään ehdotettua toimenpidettä koskevat huomautuksensa.

Huomautusten on oltava komissiolle 10 päivän kuluessa tämän ilmoituksen julkaisupäivästä. Huomautuksissa on aina käytettävä seuraavaa viitettä:

M.8671 – BP/Bridas/Axion

Huomautukset voidaan lähettää komissiolle sähköpostitse, faksilla tai postitse. Yhteystiedot:

Sähköposti: COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu

Faksi: +32 22964301

Postiosoite:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ EUVL L 24, 29.1.2004, s. 1 ("sulautuma-asetus").

⁽²⁾ EUVL C 366, 14.12.2013, s. 5.

MUUT SÄÄDÖKSET

EUROOPAN KOMISSIO

Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden laatujärjestelmistä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012 50 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettu muutoshakemuksen julkaiseminen

(2017/C 361/09)

Tämä julkaiseminen antaa oikeuden vastustaa hakemusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1151/2012⁽¹⁾ 51 artiklassa tarkoitetulla tavalla.

SUOJATUN ALKUPERÄNIMITYKSEN TAI SUOJATUN MAANTIETEELLISEN MERKINNÄN TUOTE-ERITELMÄN MUUN KUIN VÄHÄISEN MUUTOKSEN HYVÄKSYMISTÄ KOSKEVA HAKEMUS

Asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukainen muutoksen hyväksymistä koskeva hakemus**”LAGUIOLE”****EU-nro: PDO-FR-0120-AM05 – 5.4.2017****SAN (X) SMM ()****1. Hakijaryhmä ja oikeutettu etu**

Syndicat de défense et de gestion du Fromage de Laguiole
Route de Chaudes-Aigues
12210 Laguiole
FRANCE

Puhelin: +33 565444751

Faksi: +33 565444757

Sähköposti: contact@fromagedelaguiole.fr

Ryhmän muodostavat Laguiole-juuston tuottajat ja jalostajat, ja siksi se on oikeutettu ehdottamaan muutosta.

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Ranska

3. Eritelmän kohta, jota / kohdat, joita muutos koskee

- ☐ Tuotteen nimi
- ☐ Tuotteen kuvaus
- ☒ Maantieteellinen alue
- ☐ Alkuperätodisteet
- ☐ Tuotantomenetelmä
- ☐ Yhteys maantieteelliseen alkuperään
- ☐ Merkinnät
- ☒ Muut: valvonta

4. Muutoksen/muutosten tyyppi

- ☒ Rekisteröidyn SAN:n tai SMM:n tuote-eritelmän muutos, jota ei voida pitää vähäisenä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

⁽¹⁾ EUVL L 343, 14.12.2012, s. 1.

- ☐ Rekisteröidyn SAN:n tai SMM:n, jonka yhtenäistä asiakirjaa (tai vastaavaa) ei ole julkaistu, tuote-eritelmän muutos, jota ei voida pitää vähäisenä asetuksen (EU) N:o 1151/2012 53 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti.

5. Muutos/muutokset

Kohta "Maantieteellinen alue"

Maantieteellinen alue laajennetaan Buissonin, Saint-Juéryn ja Saint-Chély-d'Apcherin kuntiin Lozèren departementissa. Nämä kunnat sijaitsevat nykyisen maantieteellisen alueen jatkeena, ja niillä on samat erityispiirteet kuin maantieteelliseen alueeseen kuuluvilla kunnilla. Niiden liittäminen maantieteelliseen alueeseen ei siis muuta yhteyttä alkuperään.

Maantieteellisen alueen muodostavien kuntien luettelo päivitetään, sillä useat kunnat ovat sulautuneet yhteen mutta olosuhteet ovat muutoin pysyneet muuttumattomina. Entiset Alpuechin, Graissacin, Lacalmin, La Terrissen, Sainte-Geneviève-sur-Argencen ja Vitrac-en-Viadènen kunnat kuuluvat nyt uuteen Argences en Aubracin kuntaan. Entiset Aurelle-Verlacin ja Saint-Geniez-d'Oltin kunnat kuuluvat nyt uuteen Saint Geniez d'Olt et d'Aubracin kuntaan. Banassacin ja Canilhacin kunnat kuuluvat nyt uuteen La Banassac-Canilhacin kuntaan. Koska entiset kunnat kuuluivat vain osittain maantieteelliseen alueeseen, siihen on liitetty ainoastaan uusien kuntien vastaavat osat.

Yhtenäisessä asiakirjassa korvataan kantonit luettelolla kunnista, joista kantonit muodostuvat, ja edellä esitetyt muutokset sisällytetään luetteloon.

Muuta

Kohdassa "Valvontaelinten viitetiedot" valvontaelimen yhteystiedot korvataan toimivaltaisen valvontaviranomaisen yhteystiedoilla, jotta tuote-eritelmää ei tarvitsisi muuttaa valvontaelimen vaihtuessa.

YHTENÄINEN ASIAKIRJA

"LAGUIOLE"

EU-nro: PDO-FR-0120-AM05 – 5.4.2017

SAN (X) SMM ()

1. Nimi tai nimet

"Laguiole"

2. Jäsenvaltio tai kolmas maa

Ranska

3. Maataloustuotteen tai elintarvikkeen kuvaus

3.1 Tuotelaji

Luokka 1.3 Juustot

3.2 Kuvaus 1 kohdassa nimetystä tuotteesta

"Laguiole" on lehmänmaidosta valmistettu kova, kuivakuorinen, lieriönmuotoinen juusto, jossa rasvapitoisuus on vähintään 45 grammaa rasvaa 100 grammassa täysin kuivatettua juustoa ja jonka kuiva-ainepitoisuuden on oltava vähintään 58 grammaa 100 grammassa juustoa.

"Laguiole"-juusto on muodoltaan lieriö, jonka halkaisija on 30–40 cm, korkeuden ja halkaisijan suhde 0,8:1 ja paino 20–50 kg.

Juuston kypsytyks kestää vähintään neljä kuukautta juoksuttamispäivästä laskettuna.

Juuston sisus on väriltään norsunluunvalkoisesta oljenkeltaiseen, ja sen kuoren vaaleahkosta vaalean harmaaseen vaihteleva väri voi muuttua meripihkanruskeasta graniitin harmaaksi kypsytyksen edetessä.

Juustossa on kypsytyksjaksosta riippuen keskivoimakkaasta voimakkaaseen vaihteleva maitomainen maku, jota tasapainottaa sen tuoreen heinän tai kuivan hasselpähkinän vivahteina ilmenevä erityispiirre ja suussa pitkään viipyyvä maku, jota raakamaidosta valmistamisen aikaansaama erityisyys vahvistaa.

3.3 Rehu (vain eläinperäiset tuotteet) ja raaka-aineet (vain jalostetut tuotteet)

Lypsykarjan perusrehuannoksessa annetaan kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta peräisin olevaa rehua. Ainoat sallitut karkearehut koostuvat luonnollisten tai pysyvien nurmi- ja laidunalueiden paikallisesta kasvistosta sekä lyhytikäisillä laitumilla rehuksi kasvatettavista heinä- ja palkokasveista. Maissisäilörehun, nurmisäilörehun, paalirehun ja kaikkien muiden kosteana säilöttyjen rehujen käyttö on kielletty.

Kun ruohoa on saatavilla, lypsykarjan perusrehuannos koostuu pääasiassa laidunruohosta vuoden sisällä yhteensä vähintään 120 päivän aikana, paitsi jos sääolot eivät sitä salli. Tämän jakson aikana laidunruohon lisäksi annettavan lisärehun määrä koko karjalle on enintään 3 kg kuiva-ainetta päivässä lypsylehmää kohti koko laidunkaudella.

Perusrehuannokseen lisättävän täydennysrehun määrä rajoitetaan vuoden aikana keskimäärin 6 kg:aan jokaista maitoa tuottavaa lehmää kohti päivässä. Täydennysrehun ei ole pakko olla peräisin kyseiseltä maantieteelliseltä alueelta, mikäli siellä ei ole riittävästi maatalousresursseja.

Eläinten ruokinnassa sallitaan ainoastaan geneettisesti muuntelemattomat kasvit ja niistä saatavat sivutuotteet ja täydennysrehut.

Lypsykarjan täydennysruokinnassa ovat hyväksytyjä ainoastaan positiiviluetteloon sisältyvät raaka- ja lisäaineet.

"Laguiole"-juusto valmistetaan yksinomaan täysrasvaisesta lehmän raakamaidosta, jonka proteiini- ja rasvapitoisuutta ei ole vakioitu. Kaikki fyysiset käsittelyt ovat kiellettyjä.

"Laguiole"-juuston valmistukseen käytettävän maidon on oltava peräisin yksinomaan sellaisista lypsykarjoista, jotka koostuvat rotuihin Simmental française (rotukoodi 35) ja Aubrac (rotukoodi 14) kuuluvista lehmistä tai näiden kahden rodun kantakirjäläimiä risteyttämällä saaduista lehmistä. Viimeksi mainittujen osalta lypsykarjaan hyväksytään ensimmäisen sukupolven jälkeen ainoastaan sellaiset lehmät, jotka on saatu risteyttämällä Aubrac-rotuisen (rotukoodi 14) sonnin kanssa.

3.4 Erityiset tuotantovaiheet, joiden on tapahduttava yksilöidyllä maantieteellisellä alueella

Maidontuotannon sekä juuston valmistuksen ja kypsytysen on tapahduttava asianomaisella maantieteellisellä alueella.

3.5 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, viipalointia, raastamista ja pakkaamista koskevat erityiset säännöt

Raastetun "Laguiole"-juuston kaupan pitäminen on kiellettyä.

"Laguiole"-juustoa voidaan myydä paloina. Kun juustoa myydään esipakkaamisen jälkeen, paloissa on oltava mukana nimitykselle tunnusomaista kuorta, lukuun ottamatta alle 70 gramman annospaloja.

3.6 Tuotteen, johon rekisteröity nimi viittaa, merkitsemistä koskevat erityiset säännöt

Juustojen pakkausmerkinnöissä on oltava

— alkuperänimityksen nimi kirjaimin, joiden koko on vähintään kaksi kolmasosaa pakkausmerkintöjen muiden tietojen suurimmasta kirjasinkoosta;

— Euroopan unionin SAN-tunnus.

Mainintaa "buron" (vuoristajuustola) saa käyttää pakkausmerkinnöissä, myynninedistämisessä, laskuissa ja kauppa-asiakirjoissa seuraavien edellytysten mukaisesti: maininta "buron" on varattu juustoille, jotka on valmistettu yli 1 000 m:n korkeudessa sijaitsevalla vuoristoniittyalueella vuorilaiduntamiskauden aikana (25. toukokuuta – 13. lokakuuta) lypsetystä yhden yksinomaisen karjan maidosta. Jotta nimitystä voidaan käyttää, juustot on valmistettava kyseiseen tarkoitukseen varatuissa rakennuksissa, jotka on rakennettu asianomaisille vuoristoniittyalueille, ja kussakin juustolassa saa käsitellä vain yhden karjan maitoa. Siirrettävät tai kevytrakenteiset rakennukset, kuten lautarakenteiset suojat, eivät ole sallittuja.

Pakkausmerkinnät voidaan korvata painamalla tiedot suoraan juuston kuoreen taikka esipainetulla kangasvyötteellä, joka kiinnitetään suoraan kuoreen.

Juuston tunnistaminen varmistetaan myös juustoon painetulla koholeimalla, jossa ovat "Laguiole"-härän kuva ja sana "Laguiole", sekä tunnistusmerkillä.

4. Maantieteellisen alueen tarkka raja

Maantieteellistä aluetta rajaavat seuraavat kantonit, kunnat ja kuntien osat:

Aveyronin departementti: seuraavat kunnat: Argences en Aubrac, Campouriez, Cantoin, Cassuéjols, Castelnau-de-Mandailles, Le Cayrol, Condom-d'Aubrac, Coubisou, Curières, Entraygues-sur-Truyère (Lot-joen oikea puoli), Truyère-joen vasen puoli Lotin ja Truyèren yhtymäkohdasta ylävirtaan), Espalion (Lot-joen oikea puoli), Estaing, Florentin-la-Capelle, Huparlac, Laguiole, Montézic, Montpeyroux, Le Nayrac, Pomayrols, Prades-d'Aubrac, Saint-Amans-des-Cots, Saint-Chély-d'Aubrac, Saint-Côme-d'Olt (Lot-joen oikea puoli), Saint Geniez d'Olt et d'Aubrac (Lot-joen oikea puoli), Saint-Laurent-d'Olt (Lot-joen oikea puoli), Saint-Symphorien-de-Thénières, Sainte-Eulalie-d'Olt (Lot-joen oikea puoli), Soulagès-Bonneval.

Cantal departementti: seuraavat kunnat: Anterrieux, Chaudes-Aigues, Deux-Verges, Espinasse, Fridefont, Jabrun, Lieutadès, Maurines, Saint-Martial, Saint-Rémy-de-Chaudes-Aigues, Saint-Urcize, La Trinitat.

Lozèren departementti: seuraavat kunnat: Aumont-Aubrac, Banassac-Canilhac (Lot-joen oikea puoli), Les Bessons, Brion, Le Buisson, Chauchailles, La Chaze-de-Peyre, La Fage-Montivernoux, La Fage-Saint-Julien, Fau-de-Peyre, Fournels, Grandvals, Les Hermaux, Malbouzon, Marchastel, Nasbinals, Noalhac, Prinsuéjols, Recoules-d'Aubrac, Saint-Chély-d'Apcher, Saint-Germain-du-Teil, Saint-Juéry, Saint-Laurent-de-Muret, Saint-Laurent-de-Veyrès, Saint-Pierre-de-Nogaret, Sainte-Colombe-de-Peyre, Les Salces, Termes, Trélans.

5. Yhteys maantieteelliseen alueeseen

Maantieteelliseen alueeseen liittyy erityispiirteitä, jotka johtuvat sen maaperän laadusta, ilmastosta, sijaintikorkeudesta ja pinnanmuodostuksen tarjoamista luontaisista rajoista. Maaperä on basalttista tai graniittista. Ilmasto on ankara ja säässä on suuria vaihteluja, sillä alueella kohtaavat Auvergnesta saapuvan manner- ja vuoristoilman vaikutus, jonka vuoksi talvet ovat pitkiä ja kylmiä, tuulisia ja usein lumisia, sekä Etelä-Ranskan vaikutus eli lämmin ilma ja runsaat ja myrskyisät sateet. Alueen keskellä Aubracin vuoristo muodostaa yhtenäisen kokonaisuuden, jonka keskikorkeus on 1 000 m. Sen länsi- ja eteläpuolella maantieteellisen alueen luonnollisena rajana ovat joet Truyère ja Lot. Maaperä, ilmasto ja korkeus yhdessä antavat laidunniityille huomattavan hyvät ominaisuudet, erityisesti lajirikkaan, voimakasaromisen ja runsasmääräisen kasviston. Kyseisillä laitumilla on paljon enemmän kuin muualla tyypillisiä, runsaasti aromimolekyylejä (terpeenejä) sisältäviä kasveja, kuten Apiaceae-heimon kasveja, esimerkiksi karhunjuurta eli karhunkuminaa (*Meum Athamanticum*), Geraniaceae-heimon kasveja (*Geranium sylvaticum*), mykerökukkaiskasveja (kärsämöt, kaunokit) ja huulikukkaiskasveja (isoniittyhumala, ajuruohot).

Alueen juustonvalmistuksella on pitkät perinteet. Aubracin ja Bonnevalin luostareiden munkit kehittivät 1100-luvulta alkaen "Laguiole"-juuston valmistuksen saadakseen kesällä tuotetun maidon talteen käytettäväksi pyhiinvaeltajien ruokana talvella, mistä ympäröivien alueiden talonpojat ottivat mallia. Vuonna 1897 vuoriston tilalliset yhdistyivät myyntijärjestöksi, joka muutettiin vuonna 1939 etujärjestöksi. Juusto suojattiin alkuperänimityksellä Ranskassa vuonna 1961.

Yhä nykyään "Laguiole" valmistetaan raakatäysmaidosta, joka on saatu asianomaisen maantieteellisen alueen ympäristöoloihin (keskikorkea vuoristoalue) sopeutuneista, rotuihin Simmental française ja Aubrac kuuluvista lehmistä, joita ruokitaan pääasiassa laidunruoholla ja maantieteellisellä alueella kasvatetulla heinällä ilman kosteana säilytettyä rehua ja rajoitetulla täydennysrehulla. Näiden rotujen geneettisellä valinnalla on pystytty nostamaan maidon proteiinipitoisuutta suhteessa rasvapitoisuuteen ja parantamaan siten maidon sopivuutta juustonvalmistukseen. Siihen on vaikutusta myös eläinten ruokinnalla, sillä maissin kieltämisellä rehussa pyritään rajoittamaan maidon rasvapitoisuutta.

"Laguiole"-juustoa kypsytetään pitkään kylmässä (6–12 °C) ja kosteassa kellarissa, ja kypsytyksen onnistuminen riippuu ennen kaikkea erityisestä valmistustekniikasta (kaksinkertainen valutus ensin massatiivistimessä ja sitten muotitettuna, millä pyritään kasvattamaan kuiva-ainepitoisuutta) ja säännöllisistä käsittelyistä (hankaaminen ja kääntäminen). Nämä toimenpiteet kuuluvat edelleen valmistukseen asianomaisella maantieteellisellä alueella säilyneen tietotaidon ansiosta.

"Laguiole" on isokokoinen (20–50 kg), raakatäysmaidosta valmistettu juusto. Se on kova juusto, jonka sisuksen kuiva-ainepitoisuus on vähintään 58 prosenttia. Sitä kypsytetään vähintään neljä kuukautta.

Juustossa on kypsytyksjaksosta riippuen keskivoimakkaasta voimakkaaseen vaihteleva maitomainen maku, jota tasapainottaa sen tuoreen heinän tai kuivan hasselpähkinän vivahteina ilmenevä erityispiirre ja suussa pitkään viipyvää maku.

"Laguiole"-juuston maantieteellisellä alueella maidontuotanto oli alun perin hyvin kausiluontoista. Lypsäminen samaan aikaan vasikoiden imetyksen kanssa oli mahdollista ainoastaan silloin, kun maantieteellisellä alueella oli maaperän luonnollisen hedelmällisyyden ansiosta niin runsaasti kasvillisuutta, että se riitti eläinten tarpeisiin. Kyseisen maidon säilyvyyden ja sen käyttöä pidentämiseksi kasvattajat kehittivät ison, hyvin säilyvän juuston, "Laguiole".

Koska juusto on valmistettu täysmaidosta, sen hyvä säilyvyys riippuu maidon tuotanto-olosuhteista ja valmistusolosuhteista, jotka suosivat juustonvalmistukseen soveltuvaa eli runsasproteiinista mutta rajallisesti rasvaa sisältävää maitoa, jota voidaan valuttaa voimakkaasti sekä massatiivistimessä että puristimissa muotituksen jälkeen. Tuloksena saadaan kova juusto, jonka kuiva-ainepitoisuus on korkea.

Rotuihin Simmental française ja Aubrac kuuluvat lypsylehmät ovat erityisen hyvin sopeutuneita kyseisen maantieteellisen alueen ympäristöoloihin. Kestävyytensä ansiosta ne pystyvät hyödyntämään maantieteellisen alueen rehuntuotantoa täysipainoisesti ja sietävät hyvin pitkän ja kovan talven rasituksia. Rehu, jota ne käyttävät ravinnokeeseen, sisältää runsaasti aromaattisia kasveja, jotka antavat tuoksua maitoon samoin kuin siitä valmistettavaan "Laguiole"-juustoon.

Valmistaminen raakamaidosta ja pitkä kypsytytys matalassa lämpötilassa antavat "Laguiole"-juustolle sen tyypilliset ominaisuudet, jotka liittyvät raakatäysmaidon maitohappobakteeriflooraan.

Tuote-eritelmän julkaisutiedot

(tämän asetuksen 6 artiklan 1 kohdan toinen alakohta)

https://info.agriculture.gouv.fr/gedei/site/bo-agri/document_administratif-eee5e8f9-73b8-403f-8ad2-db22ef109a27/telechargement

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI